Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, …АДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

…оной гарана | № 53 (16576) | 1984 оной мартын 3, суббото | Сэн 3 мүнгэн.

КПСС-эй ЦК-гай ПОЛИТБЮРОДО

…ай Политбюрогой ээлжээ… …ложо, партийна, гүрэнэй …уулалтын хэдэ хэдэн асуу… …шэн хэлсэбэ.

…овно Соведэй hунгалтада …утадта кандидадуудай hун… …үлзэлгын орон доторнай …н тухай мэдээсэл шагнаг… …лганууд парти болон ара… …бата нэгэдэлтэй байhые, …ет гүрэнэй дотоодын болон …икые ажалшадай дэмжэ… …К-гай февралиин (1984 он) …эбэринүүдые, мүн тэдээ… …гараhан бодото зорилго… …hэн hайшаажа байhыень …рхэйлэн гэршэлбэ. Манай …ономическа ба өөрыгөө …е саашадань бэхижүүлхые, арадай ажахы хүтэлбэрилгые нарижуулан hайжаруулхые, хүдэлмэриин бүхы участогуудта эмхидхэл болон журам шангадхахые совет хүнүүдэй гүнзэгы сэдьхэлhээ хүсэжэ байhыень hунгалтын урда тээхи суглаануудта хабаадагшадай хэлэhэн үгэнүүд, депутадта кандидадуудта үгтэhэн захяанууд гэршэлэн харуулна.

Автомобильна транспортаар таряа болон хүдөө ажахын бусад ашаа зөөлгые эмхидхэлгэдэ хабаатай зарим асуудалнууд Политбюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ, имэ зорилготойгоор транспортна хэрэгсэлнүүдые бүри hайнаар ашаглаха хэмжээнүүд тодорхойлогдоо.

Соёлой туйлалтануудые хэрэглэхэ талаар эрхэтэдэй эрхэ тухай СССР-эй Конституциин дүримүүдэй үндэhөөр библиотекын ажал хэрэг тухай хүсэндөө байhан Хуулие нарижуулан hайжаруулха, гүрэнэй ба ниитын фонднуудтахи соёлой үнэтэ баялигуудые хүн бүхэнэй эдлэжэ шадаха байhан тухай, библиотекэнүүд болон библиотечнэ эмхи зургаануудые хүгжөөхэ тухай хэмжээ ябуулгануудые КПСС-эй ЦК-гай Политбюро хараалба.

Нүхэд К. У. Черненко, А. А. Громыко, В. В. Кузнецов гэгшэдэй СФРЮ-гэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо, СКЮ-гэй ЦК-гай гэшүүн В. Жарковичтай хэhэн хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые Политбюро hайшаагаа. Эб найрамдал болон арадуудай аюулгүй байдалые бэхижүүлгын, империализмын үүдхэhэн буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгада эсэргүү тэмсэлэй аша туhада КПСС-эй ба СКЮ-гэй, Советскэ Союзай ба Югославиин хоорондохи али бүхы харилсаа холбоое хүгжөөхэ талаар манай орон дотор бэелүүлэгдэжэ байhан ажал ябуулга ехэ удха шанартай гэжэ тэмдэглэгдээ.

США-гай ба НАТО-гай талаар тэдэнэй зарим союзнигуудай дай жүрөөдэhэн ябуулгануудhаа уламжалан, сэрэгэй-политическэ түгшүүрилэй улам hүжэржэ байhан Индиин океандахи байдалда хабаатай асуудалнууд заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Индиин океание эб найрамдалай зоно болгохо тухай, имэ зорилготойгоор ООН-ой хүтэлбэри доро уласхоорондын конференциие дары зарлаха тухай бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй гүрэнүүдэй дурадхалнуудые Советскэ Союз дэмжэнэ гэжэ батадхагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюро гадаадын политическэ бусад зарим асуудалнуудые мүн лэ зүбшэн хэлсэhэн байна.

ОРОНОЙНГОО ЖАРГАЛТА БАЙДАЛАЙ ТҮЛӨӨ

hунгагшад Н. А. ТИХОНОВТЭЙ уулзаба

ухаан бодол, тэрэнэй нугаршагүй хүсэл эрмэлзэл, эбдэршэгүй бата жагсаал — энэ хадаа бидэниие Ленинэй зааhан замаар, Октябриин замаар урагшамнай батаар хүтэлжэ ябаhан агууехэ хүсэн мүн!

Бүхы ажаябадалаа ажалшадай аша туhада алба хэлгэдэ, эб найрамдалай ба коммунизмын хэрэгтэ зориулhан Юрий Владимирович Андроповые hүүлшынь замда үдэшэлгын гашуудалта үдэрнүүдтэ манай зэргэнүүд бүри нягта жагсаалтай, парти болон арадай нэгэдэл улам бата бэхи болоо.

ЦК-гай ээлжээтэ бэшэ февралиин Пленум дээрэ Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, ленинскэ түхэлэй хүтэлбэрилэгшэ Константин Устинович Черненко КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретаряар нэгэн дуугаар hунгагдаhан байна.

Теоретическэ ба бодото асуудалнуудые шиидхэлгэдэ, хүгжэлтэ түгэс социалис обществые саашадань нарижуулан hайжаруулгада нүхэр Черненко айхабтар ехэ хубитаяа оруулна. Эб найрамдалай ба арадуудай хоорондохи харилсаа холбооной түлөө нугаршагүй тэмсэлшэ гэжэ тэрэниие hайн мэдэдэг. Коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ тэрэ ехэ нэрэ хүндэтэй юм. Константин Устинович Черненкые ЦК-гай Генеральна секретаряар hунгалга партиин политическэ хараа шугамай уг залгамжалдаг байhые баталба. Коммунистнууд, бүхы совет хүнүүд энэ ушарые нэгэн hаналтайгаар hайшааhан, бүрин дэмжэhэн байгаа! ЦК-гай ээлжээтэ бэшэ февралиин Пленумэй шиидхэбэринүүд манай партиин ленинскэ хараа шэглэлэй хэлбэришэгүй байhые батаар элирхэйлэн гэршэлбэ!

Партиин XXVI съездhээ хойшо үнгэрhэн жэлнүүдтэ экономическа ба эрдэм-техникын хүсэн нилээд ургаа, ороной өөрыгөө хамгаалха хүсэн бэхижээ, арадай hуудал байдал улам hайжараа. Уласхоорондын оршом соо манай Эхэ ороной нэрэ хүндэ бүри дээшэлээ!

Үнгэрhэн жэлдэ илангаяа эли бодо ехэ үрэ дүнгүүд туйлагдаhан байна. Энэ жэлшье япала hайнаар эхилбэ. Мүнөө туйлаhан эршэ дэлисээ хангаха, hайн хубилалтануудые бүри эдэбхитэйгээр хүгжөөхэ, тэдээндэ тогтууритай hайн шэнжэ олгохо, 1984 оной ба бүхы табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые, уялгануудые заабол дүүргэхэ шухала гэжэ Н. А. Тихонов тэмдэглээ. ЦК-гай декабриин (1983 он) болон февралиин (1984 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд бидэниие, ороной бүхы ажалшадые, имагтал энэ талаар элсүүлэн зоригжуулна.

Шэнэ шэнэ туйлалтануудаараа, экономикоёо хододоо тогтууритай hайнаар хүгжөөдэг байhаараа социализм капитализмын урда арсашагүй бүлюу талануудтай юм.

hүүлэй табан жэлэй хугасаа соо США-да 6 процент болоhон байгаа hаань, харин СССР-тэ национальна доход 19 шахуу процентээр ургаба. Манайда промышленна продукци үйлэдбэрилгын 18 процентээр дээшэлхэдэнь, харин Холбоото Штадуудта энэ ургалтань оройдоол 1 процентдэ хүрөө. Манай промышленностьда ажалай бүтээсын ургалтын 14 процент болоhон байгаа hаань, энэ үе соо США-да тэрэнэй оройдоол 3 процент болоhыень онсолон тэмдэглэхэ шухала.

Хүшэр хүндэ эрхэ байдалда социализм байгуулгахадаа, совет арад оронойнгоо өөрыгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлхэ тухайда, туйлалтануудаа хамгаалха тухайда анхаралаа хандуулдаг байгаа. Холбоото Штадуудтай сэрэгэй-стратегическэ хүсэеэ тэнсүү болгоо.

Эдэ бүгэдэ социалис байгуулалтын арсашагүй булюу байhан тухай, эгээл орёо асуудалнуудые шиидхэхэ, али бүхы хандалгануудта ёhотой шанга харюу үгэхэ тэрэнэй арга хабатай байhан тухай батаар элирхэйлэн гэршэлнэ.

Империалис гүрэнүүдэй, нэн түрүүн США-гай, хүтэлбэрилхы тушаалтада зохихо тобшолонуудые хэхэ ёhотой байгаа гэжэ hанагдана. Тэдэ СССР болон социалис хани нэгэдэлтэ оронуудhаа сэрэгэй талаар булюу байдалтай болохые хүсэхэ, дэлхэй дээрэ булюу ехэ хүсэтэй болохо аюулта хараа шэглэл тэдэ баримталhан зандаа.

КПСС болон Совет гүрэн эб найрамдал сахин хамгаалха ба бэхижүүлхэ, бүхы гүрэнүүтэй адли тэгшэ харилсаа холбоотой байха гэhэн ленинскэ шалгадамал политикые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлдэг юм. Бидэ хэндэшье заналта хэнэгүйбди! Бидэ буу зэбсэг үрдилдэн гаргалгые буруушаанабди, дайн дажарые буруушаанабди! Сэрэгэй аюулда эсэргүү тэмсэлдээ хүсэ шадалаа Советскэ Союз гамнахагүй.

Манай эб найрамдалта үүсхэлнүүд хадаа нэгэ талаhаа булюу hайн байдалтай болохо гэжэ тоолоhон ябадал бэшэ. Тэдэ бүгэдэ ниитын аша туhада гүйсэд харюусана. Тэдэниие бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада нэгэл юумэн — адли тэгшэ эрхын ба бэе бэеынгээ адли аюулгүй байдалай, али алинайнгаа хуулита аша туhые хоёр талаhаа харада абаhанай үндэhөөр, алишье таладаа таарамжатай шиидхэбэри абалга хэрэгтэй гээшэ.

Энэ үнэн зүб ба бүтэмжэтэй хараа бодол болоно. Тиимэпээ манай дурадхалнуудта нүгөө талаhаа hайнаар хандахыень, бүтэмжэтэйгээр бодожо үзэхыень бидэ хүлеэнэбди. Гэбэшье США болон НАТО-гай бусад гүрэнүүдэй зүгhөө имэ хандалга мүнөөдөө үзэгдэнэгүй.

Манай гадаадын политика, урдынхидаал адли, эб найрамдал сахин хамгаалга болон бэхижүүлгэдэ, шахардуу шанга байдал hуларуулгада, уласхоорондын бүхы байдалые hайжаруулгада шэглүүлэгдэнхэй байха юм гэжэ партиин Центральна Комитедэй февралиин Пленум батадхаhан байна.

Манай хүгжэлтын дотоодын ба гадаадын эрхэ байдал үйлэдбэриие эршэ түгэсөөр хүгжөөлгые хурдадхаха, үйлэдбэриин хүсэнүүдые шанарай талаар дээшэнь шэнэ хэмжээндэ гаргаха, ниитын ажалай бүтээсые эрид шууд дээшэлүүлхэ эрилтэ табина гээшэ.

Энэ талаар үгэ хэлэгшэ гол хоёр шухала асуудалнуудые онсолон тэмдэглэhэн байна.

Нэн түрүүн бии байгаа үйлэдбэриин асари ехэ хүсые бүри ашаг үрэтэйгөөр ашаглаха хэрэгтэй болоно гэжэ тэрэ хэлээ. Үйлэдбэриин хүсэнүүдые гүйсэд дүүрэнээр ашаглаха, гээлтэ хоролтонуудтай эрид шууд тэмсэл ябуулха, хүдэлмэриин сагые гамтайгаар хэрэглэхэ тухай эндэ хэлэгдэнэ. Эндэ эдэбхи үүсхэл, зохёохы ёhоной бэдэрэлгэ гаргаха үргэн ехэ арга боломжо нээгдэжэ үгэнэ. Тиимэhээ ажалша коллектив бүхэн, ажалшан бүхэн өөрынгөө хүсэл эрмэлзэл бэелүүлхэ, оронойнгоо ажал хэрэгүүд болон хуби заяан тушаа тодорхой анхарал оролдолго гаргаха аргатай болоно бшуу.

Продукциин өөрынь үнэ сэн түсэбhөө гадуур хахад процентээр гансал промышленностьда доошонь болгоходоо, 1 миллион совет эрхэтэдэй ажаhууха 300 шахуу мянган байра нэмээжэ барихаар мүнгэ зөөри гамнагдаха байна гэхэдэ, ойлгосотой болоно ёhотой!

Ажалай бүтээсэ баталагдаhан түсэбhөө гадуур 1 процентээр гансал промышленностьда дээшэлүүлгэ 8 миллиард шахуу түхэригэй продукци үлүүлэн гаргаhантай адли болоно бшуу. Эдэ бүхы мүнгэ зөөринүүд совет хүнүүдэй ажалай ба ажаhуудалай эрхэ байдалые, медицинскэ хангалгые hайжаруулгада, байрын гэрнүүдые барилгада зориулагдаха юм.

Бии байгаа дутуу дундануудые усадхаха ба үйлэдбэриин бүхы нөөсэнүүдые түргэнөөр ашагладаг болохо, моральна болон материальна урмашуулгануудые шадамараар тааралдуулха, өөрынгөө эрхэтэнэй болон патриотическа уялгые гүнзэгыгөөр ойлгодог байхаар хүдэлмэрилэгшэ бүхэниие хүмүүжүүлхэ гээшэ тон шухала болоно.

Хэн ехээр, hайнаар хүдэлнэб, тэрэнэй ехээр абаха, hайнаар ажаhууха ёhотой байhаниинь ойлгосотой бшуу. Ажал хэдэггүй хүнүүдтэ, хулгайшадта, гүрэнэй зөөриие өөрынхитэеэ илгаруулдаггүй хүнүүдтэ ямаршье хүлисэлгэ байхагүй!

Ажалай бүтээсэ эрид шууд дээшэлүүлгэ,-экономикые эршэ түгэс хүгжэлтын замда удаа дараалан гаргалга хадаа энээнтэй хамта хоёрдохи гол шухала асуудалые шиидхэлгэдэ — эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые хурдадхалгада ба түрүү технологи нэбтэрүүлгэдэ — хүсэл оролдолгоёо гүйсэд элсүүлхэ эрилтэ табина.

Эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые хурдадхаха хэрэгтэ, алишье хэрэгтэл адли, өөрын гол шухала шатанууд байха юм.

Мүнөө электронико шиидхэхы удха шанартай болоо. Тэрэ үйлэдбэриие үргэлжэ дээрэнь автоматизацилхын, ажалай шэнжэ шанар хубилгахын, тэрэнэй бүтээсые эрид дээшэнь болгохын тула шэнэ бүтэмжэтэй арга боломжонуудые нээжэ үгэнэ.

Тоолон тодорхойлолгын ба микропроцессорно техникын, рободуудые үргэнөөр хэрэглэлгын үндэhэн дээрэ үйлэдбэриие үргэлжэ дээрэнь автоматизацилга эгээл ехэ ашаг үрэ үгэжэ шадаха байна гэжэ дүй дүршэл харуулна.

Ехэ бүтээсэтэй, шэнэ техникэ болон технологи байгуулга, нэбтэрүүлгэ ба ашаглалга хадаа хүдэлмэришэдые, дунда ба дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэдые бэлдэлгын гуримые нарижуулан hайжаруулха эрилтэ табина.

Энээнhээ уламжалан, hургуулинууд болон техническэ мэргэжэл олгодог училищинуудай хүдэлмэриие hайжаруулгын тон шухала байhые онсолон тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ гэжэ үгэ хэлэгшэ хэлэбэ. Гэгээрэлые хубилган шэнэдхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай проект дотор хараалагдаhан хэмжээнүүд имагтал энээндэ шэглүүлэгдэнхэй гээшэ. Энэ проект үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэжэ байнхай. Тэрэнэй удхань үе сагай эрилтэнүүдтэ харюусана. Тиимэhээ үргэнөөр дэмжэгдэнэ.

Эршэ түгэсөөр хүгжэлгын гол шухала шэглэлнүүдэй нэгэн гэхэдэ, түүхэй эд болон түлишын-элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые алмалта, арадай ажахын эсэсэй үрэ дүн бүхэндэ тэдэниие гаргашалгые доошолуулха ябадал болоно гээшэ.

Үйлэдбэриин ба түлишын-элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые хэрэглэлгын бүридэл hайжаруулха талаар ехэ юумэ хэгдэхэ зэргэтэй. Нөөсэнүүдые алмаха үшөө нэгэ арга гэхэдэ, энээнтэй нэгэн доро продукциин шанар hайжаруулха, түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлмэриин болзор ба найдамтай хүдэлэлгэ ехэ болгохо, хүн зондо худалдагдадаг эд бараанай хэрэглэмжын шэнжэ шанарые hайжаруулга тушаа анхарал оролдолго гаргаха ябадал болоно бшуу. Алмалта арьбалалтын шанга гуримые сахиха, бүтээн гаргагдаад байhан продукциие гээлтэ хоролтодо оруулхагүй талаар эгээл эдэбхитэй тэмсэлгүйгөөр амжалта туйлажа шадахагүй. Энэмнай промышленностьда, илангаяа хүдөө ажахыда шухала удха шанартай. Газарай болон ажалай ашаг шэмые зэзн ёhoop хэрэглэхэ гээшэ Эдеэ хоолой программые бэелүүлгын гол шухала шэглэлнүүдэй нэгэн мүн болоно.

Үйлэдбэриие эршэ түгэсөөр хүгжөөлгын шухала эрхэ нүхэсэл гэхэдэ, түсэблэлгэ болон хүтэлбэрилгын гуримые нарижуулан hайжаруулха хэрэг болоно ха юм. hүүлэй үедэ энэ талаар манай хүдэлмэри хараа байса эдэбхижээ.

Предприяти болон нэгэдэлнүүдэй ажахын талаар бэеэ даанги байдалые саашадань үргэдхэхэ, хүдэлмэриин эсэсэй үрэ дүнгүүдэй түлөө тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлгэдэ шэглүүлэгдэнхэй үргэн ехэ хэмжээнэй экономическа туршалганууд хэгдэжэ байнхай.

Гэбэшье үшөөл ехэ юумэн хэгдэхэ байна бшуу. Имагтал тиимэhээ партиин Центральна Комитет хүтэлбэрилгын гуримые комплексноор нарижуулан hайжаруулха программые ойрын сагта зохеон табиха, тэрэниие арадай ажахын хүгжэлтын улам ургажа байгаа эрилтэнүүдтэй тааралдуулха зорилго табина гээшэ.

Социально-экономическа нэгэшье гол шухала асуудалые ажалшадай эдэбхитэй хабаадалгагүйгөөр, тэдэнэй үргэн дэмжэлгэгүйгөөр шиидхэжэ болохогүй гэжэ парти hайн ойлгоно. Москвагай омогорхол — тэрэнэй баатар габьяата хүдэлмэришэн анги үйлэдбэриие эршэ түгэсөөр хүгжөөхын, продукциин техническэ үндэр хэмжээнэй ба шанарай түлөө тэмсэлэй манлайда дабшаха байха гэжэ батаар этигэнэб.

Арадай ажабайдалай хэм хэмжээе дээшэлүүлгын асуудалнууд парти болон правительствын онсо анхарал оролдолго гаргадаг асуудал байгаа, байhаншье зандаа. Байгша ондо ороной национальна доходой бүхы ургалтань социальна зорилгонуудта гаргашалагдаха юм. Ганса гэр байрын-коммунальна барилгада 1981—1984 онуудта табан жэлэй түсэбhөө гадуур 9 миллиард түхэриг гүрэн hомолhон байна бшуу.

Хэрэглэмжын ниитын фонднуудай ургалта, кадрнуудые бэлдэлгэ, үхибүүдэй болон эмшэлэлгын эмхи зургаануудые хүгжөөлгэ, гэр байрын барилга гэхэ мэтэ шухала үрэ дүнгүүдэй, тэрэшэлэн хэдэ хэдэн бусад үрэ дүнгүүдэй талаар арбан нэгэдэхи табан жэлдэ хараалагдаhан XXVI съездын даабаринууд дүүргэгдэхэ юм гэжэ бидэ бата найдамтайгаар мүнөө хэлэжэ шадаха байнабди.

Олониитын хэрэглэмжын эд бараае үйлэдбэрилгэ ехэ болгохо ба шанарыень дээшэлүүлхэ талаар бага бэшэ юумэн хэгдээд байна. Гэбэшье, үшөөл олон асуудалнууд өөрынгөө шиидхэбэри хүлеэнхэй. Эрилтэ хэрэглэмжэ ба дурадхалнуудай гүйсэд тэнсүүритэй байлгые туйлахын, зарим эд бараанай дутагдал, магазинуудтахи очередь, хангалгын болбосоролгүй ябадал гэхэ мэтэ hанаанда таарашагүй ябадалнуудые түргэнөөр усадхахын тула бидэ хэрэгтэй юумэ хэлбэришэгүйгөөр хэхэ болонобди.

Бидэ мүнөө арбан хоердохи табан жэлдэ ороной экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдые зохеон табижа эхилээ гээшэбди. Тэрэмнай арадай ажахын бүхы hалбаринуудые эршэ түгэсөөр хүгжөөлгэдэ шиидхэхы хубилалта хэхэ үе болохо ёhотой. Энээнэй үндэhөөр, совет обществын социально-экономическа хүгжэлтэдэ шэнэ ехэ алхам хэгдэхэ зэргэтэй. Үйлэдбэриин хүсэнүүд горитой ехээр ургаха, арадай hуудал байдалай хэмжээн ехээр дээшэлхэ байна.

Манай ороной эдэ туйлалтануудые, тэрэнэй ерээдүйн хүгжэлтые коммунистнуудай агууехэ партиин олон талын ажал ябуулгатай совет хүнүүд холбодог гээшэ. Коммунис партиин нэрэ хүндэ айхабтар ехэ. Тэдэниие өөрынгөө тэмсэлэй ба илалтануудай бүхы 80 жэлэй түүхээр тэрэ туйлаhан байна бшуу.

Парти өөрынгөө ажал ябуулгаар хүдэлмэриин ёhотойл ленинскэ онол арга—социалис демократиие али болохоор хүгжөөлгэдэ үндэhэлhэн, научна, зохёохы ёhоной онол арга батална. Эрхэ байдалаа үнэн зүбөөр сэгнэжэ, тэрэ шухала болоhон асуудалнууд тухай сэхэ, нюуса нөөсэгүйгөөр хэлэдэг, тэдэниие яажа hайнаар шиидхэхэб гэжэ арадтаяа зүбшэдэг байха юм. Тиихэдэнь энээндэнь араднай этигэл найдабаряараа, hайшаан дэмжэлгээрээ харюусадаг!

Совет хүнүүд Октябриин тугые үндэр дээрэ үргэжэ ябана гэжэ ажабайдалнай, манай бүхы бодото байдал батадхана. Тэрэ туг эб найрамдалай ба коммунизм зохеон байгуулгын манай нангин зорилгонуудые элирхэйлэн харуулна. Энэ тугта бидэ хэзээдэшье үнэн сэхэ байхабди!

Үгынгөө түгэсхэлдэ Н. А. Тихонов үндэр этигэл найдабари үзүүлhэнэйнь түлөө hунгагшадта үшөө дахин үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргөөд, тэдэндэ ехэ зол жаргал, манай агууехэ Эхэ ороной аша туhада, ажалдаа шэнэ амжалтануудые туйлахыень хүсэбэ.

(ТАСС).

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ hУНГАЛТА ҮНГЭРГЭХЭ ЦЕНТРАЛЬНА hУНГУУЛИИН КОМИССИДА

СССР-эй Верховно Соведэй hунгалта мартын 4-дэ, воскресенидэ болохо юм. Манай ороной ниитын-политическэ ажабайдалда болохо энэ асари ехэ үйлэ хэрэгые совет хүнүүд КПСС-эй XXVI съездын, партиин Центральна Комитедэй Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ талаар шэглүүлэгдэhэн политическэ ба ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда угтажа байна. Коммунис партиин болон Совет гүрэнэй ленинскэ дотоодын ба гадаадын политикые бүхы совет арадай хэлбэришэгүйгөөр дэмжэжэ байhыень hунгуулиин кампани үшөө дахин элирхэйлэн харуулба.

Центральна hунгуулиин комиссиин ээлжээтэ заседани мартын 1-дэ Москвада, Союзуудай байшан соо боложо, СССР-эй Верховно Соведэй hунгалта үнгэргэлгын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

hунгалтада бэлэдхэлэй дүүрэжэ байhан тухай, дуугаа үгэлгые үнгэргэлгэдэ, hунгалтын дүнгүүдые согсололлгодо hунгуулиин комиссинуудай бэлэн байhан тухай Г. М. Марков мэдээсэбэ. КПСС-эй Московско городской комитедэй хоёрдохи секретарь Р. Ф. Дементьева, Украинын Компартиин ЦК-гай хоёрдохи секретарь А. А. Титаренко, КПСС-эй Ленинградска городской комитедэй нэгэдэхи секретарь Ю. Ф. Соловьёв, Белоруссиин Компартиин Гродненско обкомой нэгэдэхи секретарь Л. Г. Клецков, Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна Политическэ управлениин начальник, армиин генерал А. А. Епишев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Т. Н. Ментешашвили гэгшэд энэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаhан байгаа.

Центральна hунгуулиин комиссиин секретарь Е. К. Лигачев СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтын дүнгүүд тухай баримтануудые толилолгын гурим тухай мэдээсэбэ. Дуугаа үгэлгын ябаса тухай, hунгалтын даб дээрэхи дүнгүүд тухай мэдээсэлнүүдые хэблэлдэ толилхоор шиидхэгдээ. hунгалтын эсэсэй дүнгүүд болон депутадуудай список тухай мэдээсэл, түбэй, республиканска ба нютагай газетэнүүдтэ толилогдохо юм.

hунгалтын үдэр, хойшонхи үдэрнүүдтэнь Центральна hунгуулиин комиссиин хүдэлмэриин түсэб тухай комиссиин түрүүлэгшын орлогшо А. П. Бирюкова мэдээсэл хэбэ.

Дуугаа үгэлгын ябаса, hунгалтын дүнгүүд тухай баримтануудые абажа, дамжуулха талаар хэлхээ холбооной зургаануудай бэлэн байhан тухайда СССР-эй хэлхээ холбооной министр В. А. Шамшин комиссида мэдээсээ.

Дуугаа үгэлгын ябаса тухай баримтануудые абаха, hунгалтын дүнгүүдые согсолхо талаар Центральна hунгуулиин комиссиин секретариадай хүдэлмэриие эмхидхэхэ тухай комиссиин секретариадые даагша Д. Н. Никитин элидхэбэ.

Партийна, совет органууд, ниитын эмхинүүд, ажалша коллективүүд hунгалтада бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна гэжэ комиссиин заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. hунгалтын урда тээхи бүхы хэмжээ ябуулганууд саг соогоо, СССР-эй Конституцитай, СССР-эй Верховно Соведэй hунгалта тухай Хуулитай тааралдуулан зохилдуулагдажа үнгэргэгдэhэн байна. Мүнөө үедэ hунгуулиин комиссинууд hунгуулиин бюллетеньнүүдээр, hунгалтын бусад документацяар, хэлхээ холбооной хэрэгсэлнүүдээр, транспортаар хангагданхай. Мартын 4-дэ замда ябаhан, научна экспедицинүүдтэ хабаадаhан, геологическа ба бэдэрэлгын партинуудта, полярна ба гидрометеорологическа станцинуудта хүдэлжэ байhан hунгагшадай hунгалтада хабаадахыень хангаха хэмжээнүүд хараалагдаа.

СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтада эдэбхитэйгээр хабаадахадаа, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө нэгэн hаналтайгаар дуугаа үгэхэдөө, совет хүнүүд эбдэршэгүй бата нэгэдэлтэй, Советскэ Союзай Коммунис партиие нягтаар тойрон жагсажа, коммунис уг зорилгонуудта үнэн сэхэ байhанаа үшөө дахин элирхэйлэн харуулха юм гээд этигэн найдажа байhанаа Центральна hунгуулиин комисси мэдүүлбэ.

Хэдэ хэдэн түбэй эмхинүүдэй, министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, совет олониитын, хэблэлэй, телевидениин, радиогой түлөөлэгшэд комиссиин заседанида хабаадаhан байна. (ТАСС).

РСФСР-hээ СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ НАЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДЭЙ hУНГАЛТА ҮНГЭРГЭХЭ hУНГУУЛИИН КОМИССИДА

РСФСР-hээ СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй hунгалта үнгэргэхэ hунгуулиин комиссиин ээлжээтэ заседани Москвада, РСФСР-эй Соведүүдэй байшан соо болобо.

РСФСР-hээ Национальностьнуудай Соведэй hунгалтые үнгэргэхэ hунгуулиин округуудта СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтада бэлэдхэлэй дүүрэжэ байhан тухай hунгалтын үрэ дүнгүүдые тодорхойлологдо окружной hунгуулиин комиссинуудай бэлэн болоhон тухай hунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ В. В. Пушкаревой хэhэн элидхэлые комисси шагнаа. Комиссиин гэшүүд Ф. С. Галлямова, А. М. Царегородцев, Л. Б. Шапиро гэгшэд зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаhан байна.

Бүхы совет хүнүүдтэл адли Россиин Федерациин ажалшад политическэ ба ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтые угтажа байна гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. КПСС-эй ЦК-гай февралиин (1984 он) Пленумэй дүнгүүдые, нүхэр К. У. Черненкын үгэ соохи заабари зүбшэлнүүдые, тобшолнуудые ажал ябуулгынгаа дайшалхы программа мэтээр хүлеэн абаба.

Ороной гүрэнэй засагай дээдын зургаанай hунгалтада бэлэдхэл Коммунис партиин ленинскэ хараа шэглэлые совет арадай халуунаар hайшаан дэмжэлгын толотомо жагсаал, социалис арадай засагай илан мандалгын бодото гэршэ жэшээ болоо. Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй бата нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа нэгэн hаналтайгаар үгэхөөр бэлэн байhанаа республикын ажалшад мэдүүлнэ. РСФСР-hээ Национальностьнуудай Соведэй hунгалта үнгэргэхэ hунгуулиин округуудта hунгуулиин урда тээхи бүхы хэмжээ ябуулганууд саг соогоо бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. hунгуулиин бюллетеньнүүд хараалагдаhан болзортоо бэлдэгдэжэ, участково hунгуулиин комиссинуудта эльгээгдээ, hунгагшадай списогүүдые шалгалга, дуугаа үгэлгын болохо таhалганууд бэлдэгдээ.

hунгуулиин комиссиин секретарь Е. З. Разумов hунгалтада бэлдэлгын дүүрэлгэдэ хабаатай асуудалнуудаар заседани дээрэ үгэ хэлэбэ.

ГОРОДТО ШАГНАЛ БАРЮУЛАГДАБА

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). Городто Улаан Тугай орден барюулалгада зориулагдаhан баярай суглаан мартын 1-дэ Кронштадтда болобо. Эхэ оронойнгоо үмэнэ революционно, дайшалхы ба ажалай алдар габьяатай байhанайнгаа түлөө Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ дайсанай хүреэлэдгэhээ Ленинградые бүрин хүсэдөөр сүлөөлhөөр 40 жэлэй ойтой дашарамдуулагдан, Кронштадт энэ шагналда хүртэhэн байна.

КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь Л. Н. Зайков городой тугта орден зүүлгэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

ФИЗИЧЕСКЭ КУЛЬТУРА БОЛОН СПОРТЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ «РСФСР-эй ФИЗИЧЕСКЭ КУЛЬТУРЫН ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ» ГЭhЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Физическэ культура болон спортые хүгжөөлгэдэ габьяатай байhанайнь түлөө «РСФСР-эй физическэ культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Буряадай АССР-hээ

Олзоев Клим Самсоновичто — дүрэ буляалдалгын барилдаагаар Буряадай АССР-тэхи СССР-эй суглуулагдамал командын тренер.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1984 оной февралиин 29.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭРХИЛХЭ ХЭРЭГТЭЙ

Буряад ороной ой модоной ажахын коллективүүд КПСС-эй XXVI съездын болон ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдээр. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй «Байгал нуурай бассейнэй байгаалиин баялигуудые хамгаалга ба гамтайгаар ашаглалгые саашадань хангаха хэмжээнүүд тухай» тогтоолоор хараалагдаһан хэмжээнүүдые бэелүүлэн, эмхидхэлэй, ой модоной ажахын болон промышленна үйлэдбэриин талаар горитой ехэ хүдэлмэри бүтээһэн байна. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэл соо 10 лесхозой талмай дээрэ модо һуулгалгын хүдэлмэри хэгдээ.

1982 оной январь һараһаа 21 лесхоз модо отололгын участогуудаа гүйсэд тодорхойлоо. Ой модоной ажалые эрхилэлгэ, тэндэхи ногоон баялигые харууһалалга һайжаруулхын тула шэнэ лесхозууд болон лесничествэнүүд эмхидхэгдэһэн байна. Мүн ой модоной ажахыда залуу, эрдэм һургуулитай хүдэлмэрилэгшэд олошороо. Мүнөө республикын Ой модоной ажахын министерствын харьяата предприятинүүдтэ дээдэ эрдэмтэй 255, тусхай дунда эрдэмтэй 536 мэргэжэлтэд тоологдоно. Харин энэ тоонуудые, арбан жэлэй саадахи байдалтай жэшэбэл, тус тустаа 86, 204 байһан.

Эмхидхэлэй-ажахын хэмжээнүүдээр урдань хараалагдаһан ёһоор, ой модо харуулхаа, отолордоһон гү, али түймэртэ шатаһан талмайда модо һуулгаха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ модо тарихы хүдэлмэри гурба дахин шахуу үргэдхэгдөө. Тингэжэ республикын лесоводуд арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ гурбан жэлэй, мүн 1983 онойнгоошье түсэбүүдые сүм дүүргэһэн байна.

Жэшээлэн хэлэбэл, 1983 ондо Лесфондондо 7519 гектар, тарялан хамгаалгын зурүүдтэ 500 гектар, колхоз, совхозуудай нурахма муудаһан газарта 1000 гектар, ой модо шэнэлхэ зорилготойгоор 12176 гектар талмайда модод һуулгагдаһан байха юм. Мүн һуулгаха залуу һөөгүүд, сагдуулнуудые ургуулха питомнигууд үргэдхэгдэжэ, ажалынь һайжаруулагдаа. Энэ талаар Бэшүүрэй, Хүрбын, Хандагатайн болон Улаан-Үдын лесхозууд амжалта туйлаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ республикын ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэд модоной үрэһэ суглуулха хүдэлмэреэ яһала һайнаар эмхидхэһэн байна. Тингэжэ жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэжэ, бүри үнгэрһэн гурбан жэлэй гээгдэлые хүсэлдүүлжэ шадаа. Табан жэлэй үнгэрэгшэ гурбан жэл соо түсэбөөр хараалагдаһан 49,5 тонньш орондо 56,8 тонно модоной үрэһэн суглуулагдаа.

Эдэ бүхы хэмжээнүүдэй амжалтатай һайнаар бэелүүлэгдэһэнэй ашаар республикын ой тайгын талмай 103750 гектараар ехэ болоһон байна.

Гэхэтэй хамта манай ажалда дутагдалнууд үшөөл олон. Сагдуул, һөөгүүдые ургуулха, һуулгагдаһан модоёо, илангаяа тарялан хамгаалгын зуруудуудые харууһалха талаар хүдэлмэри һулаар ябуулагдана гэжэ РСФСР-эй Ой модоной ажахын министерствын зүгһөө тон зүб шүүмжэлэлдэ ороо һэмди. Тиин манай министерствын хүдэлмэрилэгшэд, лесхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд энэ шүүмжэлэлһээ тон зүб һургаал абажа, ажалаа зүбөөр эмхидхэн, дутуу дундануудаа дары түргэн усадхахые оролдожо байнхай. Теэд эндэ манай ажалай ганса дутагдал бэшэ, харин ондоошье бэрхэшээлнүүд бии гэжэ хэлэмээр. Юуб гэхэдэ, олонхи ушарта хүдөө ажахын предприятинүүдай һаад татаһанай гэмээр саг соонь модо һуулгаха, тэдэниие харууһалха аргагүйдэдэг гээшэ. Зарим ушарта газар тарялангые нуралгаһаа хамгаалха ойн зуруудые зарим эрдэмтэдэй буруушааһые урдаа бараад, олонхи колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд газар үгэхөө арсадаг, проектно-сметнэ документаци муугаар бэлдэдэг байха юм. Иимэ эрхэ байдалда хүдэлхэнь ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ нилээд хүндэ aаб даа. Энэ асуудал шиидхэгдэхээр болоһоор үнинэй.

Ой модо харуулхала эрхилэлгэ 1983 ондо 34 мянган гектарта, тэрэ тоодо 13600 гектарта залуу ой соо хүүшан модо отололгоор. Энэ талаар олонхи лесхозууд түсэбүүдээ дүүргэнэгүй байна. Түрүү бригаданууд урган гараа. Бригадна подряд ажалдань нэбтэрүүлэгдэнэ. Мүнөө энэ түрүү гуримаар бүхы хүдэлмэриишэдэй 54 процент хүдэлнэ.

Жэшээ болгон, нэрлэбэл, Зэдын лесхозой Торины лесничествын Иван Иннокентьевич Филипповэй бригада 1982 онһоо хойшо бригадна гуримаар хүдэлжэ, нилээд амжалта туйлана. Тус бригада һара, квартал бүхэнэйнгөө түсэбүүдые 112—120 процент бэелүүлжэ, абаһан социалис уялгануудаа саг үргэлжэ дүүргэдэг юм. 1983 ондо энэ коммунис ажалай бригадын коллектив 200 гектар ойн зурууд отолжо, 4420 кубометр модо бэлэдхэһэн байна. Бригадын зургаан гэшүүд бултадаа хэдэн мэргэжэл шудаланхай, хоёрынь Бийскын лесхозтехникумдэ һурадаг юм.

Иимэ түрүү коллективүүдэй дунда мүн Баргажанай-Адагай лесхозой Владимир Александрович Хлескинэй бригадые нэрлэлтэй.

Ой модо сэбэрлэн, отолһон модо хэрэглэхэ талаар лесхозуудай коллективүүд ехэ хүдэлмэри хэнэ. Модо болбосоруулха цехүүд хаа-хаанагүй баригдана, хүүшанuудынь һэльбэн шэнэлэгдэнэ. Тэрэнэй ашаар нёдондо жэлдэ манай министерствын харьяата предприятинүүд дундаа зэргээр 1 кубометр модонһоо 36 түхэриг продукци абаһан байна. Энэнь 1982 ондойхидо орходоо 3 түхэриг 40 мүнгөөр ехэ. Эндэ илангаяа ехэ амжалта Ивалгын, Кабанскын, Бэшүүрэй болон бусад хэдэн лесхозуудта туйлагдаһан байна. Ивалгынхид, жэшээнь, 1983 ондо кубометр модонһоо 70 түхэриг продукци абажа шадаа.

Үнгэрэгшэ 1983 ондо Буряадай АССР-эй Ой модоной ажахын министерство товарна продукци худалдагаар, сэбэр продукцинар, модо зөөлдөөр, витаминтай гурил үйлэдбэрилэлгөөр, арадай үргэн хэрэглэлгын эд бараа гаргалгаар, капитальна барилгаар — нэгэ үгөөр хэлэбэл, бүхы технико-экономическа дүнгүүдээрээ жэлэйнгээ түсэбые эртэ болзорһоонь, урид, декабрин 27-до дүүргэһэн байна. Арадай үргэн хэрэглэлгын эд бараа бүтээжэ, худалдаа наймаанда гаргаха түсэб 108,6 процент дүүргэгдөө. Энэ дүн 1980 онойхитой жэшээхэдэ, 59 процентээр дээшэлһэн байха юм. Мүн хүдөө ажахыда модо эльгээхэ уялгануудые олонхи лесхозууд амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Тингэжэ бүхыдөө 2 миллион 530 мянган түхэригэй модон худалдагдаһан байна юм.

Эдеэ хоолой программаар хараалагдаһан хэмжээнүүд соо хүдөө ажахыһаа гадуур предприятинүүд болон эмхи зургаануудта хамһабарнин ажахынуудые эмхидхэхэ асуудал хараалагдаһай. Тэрэнэй ёһоор, бидэ үргэлжэ эндэ жэлдэ хамһабарнин ажахынуудые эмхидхэлгэ түргэдхэжэ, эдеэ хоолой продукциинуудые бүри ехээр абалгые оролдоһон байһабди. Тингэжэ энэ түсэбэй дүүргэлтэ, мүнгэ абаха юм рахада, 122 процент дүүргэгдэһэн байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Ивалгын, Яруунын лесхозуудта тус тустаа 150 толгой үхэрэй харууһалагдаха фермэнүүд, Буйска лесхоздо гахайн фермэ, Түнхэнэй лесхоздо адуунай байра баригдаа һэн. Тиин тус лесхозууд үхэр малдаа үбэлжэлгын үедэ гүйсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл, хартааоха абанхай. Гадна Ивалгын лесхозоорхин 73 тонно хара таряа хуряажа абаһан байна.

Бэлэдхэлэй, эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулһанай ашаар Ивалгын лесхоз хамһабарнингаа ажахыда 148 эмэ хашарагтай, 10 бухатай. Яруунын лесхоз 100 хашарагтай, 5 бухатай болонхой. Тиихэдээ Яруунын лесхоз Романовкын лесхозой фермэһээ 60 эмэ хашараг абаһан байна. Ингэжэ бидэ үнеэдэй гурбан фермэтэй болобобди. Тэндэ үнеэдые тугаллуулжа хүшараг болоторь тэжээгээд, бусад лесхозуудта тарааха түсэбтэйбди.

Буйска лесхоздо 1983 оной май һараһаа гахайнууд тэжээгдэжэ, 68 поршоонхо абтаһан байна. Мүн лесхозуудай мориной гурбан фермэдэ 100 морин, 44 гүүн харуулагдана. 1983 ондо тэдэнһээ 26 унага абаабди. 1984 ондо БАМ шадарай Муйска лесхоздо үхэрэй фермэ барагдаха. Тэндэ залуу мал Романовкын лесхозһоо абашагдаха. Тиихэдэ үшөө хониной хоёр байра эхилэн хараалагдаба.

Ойрын хоёр-гурбан жэлдэ сабшаланууд, бэлшээринүүдые һайжаруулжа, тарялангай газар ашаглаха зорилго лесхозуудай урда табигдана.

Эдеэ хоолой продуктнүүдые бэлдэхэ, болосоруулаха талаар лесхозуудта ехэ бэрхэшээлэ ушарна. Юуб гэхэдэ, республикын Ой модоной ажахын министерство эдеэ хоолой продукци болосоруулгын нэгэшье цехгүй гэшэ. РСФСР-эй Ой модоной ажахын министерствын 1982 оной захиралтаар ойдо ургадаг продукцинуудые болосоруулха цех хоёр бэшэ лесхоздо баригдаха юм. «Союзгиплесхоз» институдай Приморин филиалда проектно-сметнэ документацинуудые бэлдэхэ даабари үгтэһэн боложо, тус лесхозой барилга ушаргаргаһан байна.

Ой модоной ажалшадай харюусалгата уялгань гал түймэрһөө, элдэб хорто шумуулһаа, бодомжогүйгөөр отололгоһоо хамгаалха болоно. Тиин ой модоной ажахын Забайкалиин ой модо харуулалгын авиационно базатай хамтаржа ехэ ажал ябуулагдана. Гал аюулай һүжэрмөөр саг зарим жэлдэ 230-аад үдэр үргэлжэлдэг. Энэ гал болоһон газарта ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Гал аюулай болзор ехэ тушаалтад баригдажа, зэмээ амсаһан байна. Энэ дүрим эбдэһэнэйнгээ түлөө 18 предприятиин ойдохи хүдэлмэри зогсоогдоо һэн.

Энэ талаар В. Г. Сердюковой хүтэлбэрилдэг Хойто-Байгалай лесхоз жэлһээ жэлдэ яһала һайн хүдэлнэ. Эндэ лесхозой дурадхалаар ойн талмай участогуудта хубаарилагдан предприятинууд болон организацинуудта даалгагдаһан байха юм. Бүхы организацинуудта түсэбөө дүүргэһэнэйнь түлөө шан үгтэхэдөө, галай аюулые сахиһаниинь хараада абтадаг. Мүн Улаан-Үдын, Хандагатайн лесхозууд түймэр сараха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна.

Н. ШЕЛКОВНИКОВ,
Буряадай АССР-эй ой модоной ажахын министр.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Сов

КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ХАМТЫН ЗӨӨРИ ХАМГААЛХА ТАЛААР БУРЯАДАЙ ХҮДӨӨ АЖАХЫН МИНИСТЕРСТВЫН ХҮДЭЛМ

Ажахынуудта социалис зөөрине хамгаалха, арьбадхаха хэрэгтэ республикын Хүдөө ажахын министерство бодото анхарал хандуулнагүй. Хамтын социалис зөөрине хамгаалха эрилтые улам шангадхаха, эзэн буса, һалан хойрог ябадалые усадхаха, гүрэнэй журамые бэхижүүлхэ тушаа парти болон правительствын заабарине хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ хүдэлмэри ёһоор эмхидхэгдээгүй гэжэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо заагдана.

Буряадай АССР-эй Арадай хиналтын комитедэй, республикын Финансын министерствын, Гүрэнэй банкын конторын, Статистическэ управлениин, мүн Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэһэн шалгалтанууд энэ талаар ехэхэн дутагдалнуудые элирүүлээ. Социалис зөөрине гамнаха, хамгаалха талаар ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй урда шанга эрилтэ табигданагүй, зарим тушаалтадай өөһэдынгөө уялгада харюусалгагүйгөөр хандадаг баримтануудта эрид сэгнэлтэ саг соогоо үгтэнэгүй. Энээнһээ боложо, хамтын зөөрине үрингшэд, үбэршэлэгшэд, ажалай болон үйлэдбэриин журамые эбдэгшэд ямаршье хэһээлгэдэ оронгүй һалана. Гансахан энэ шалтагаанһаа уламжалан, района хүдөө ажахын управлениинүүдтэхи ооһэдынь хиналта тон муугаар хэгдэнэ. Тэндэ штадайнгаа ёһоор 23 шалгагшад байха аад, ороһдоол 17 хүн хүдэлнэ. Совхозуудта шалгалта хэхэ юһэн һарын түсэб минии 79 процент дүүргэгдээ, алар 24 ажахы шалгалтада ороогүй үнгэрөө.

Документнүүдые шалгалга олонхи ушарта дутуу ядуугаар хэгдэнэ. Тэдэнэй 60 процентнь хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хабаадалгагүйгөөр, комплексно бэшээр үнгэргэгдэһэн байна. Совхозуудай үйлэдбэриин болон финансова ажал ябуулгада бии байһан ехэхэн дутагдалнууд, мүн материальна хэрэгсэлнүүдэй мүнгэ зөөриин һалан муугаар, хуули бусаар гаргашалагдаһан, үрингдэһэнэй шалтагаан элирүүлэгдэнэгүй.

Колхозуудай шалгалтын комиссинуудай үүргэ тоогдоногүй. Нёдондо колхозуудта үнгэргэгдэһэн бүхы шалгалтын хахадынь шахуу мэргэжэлтэдэй хабаадалгагүйгөөр үнгэргэгдөө.

Шалгалтын дүнгүүдээр министерствын коллегиин абаһан тогтоолнуудай дүүргэлтын хойноһоо хиналта ёһоор хэгдэнэгүй. Колхоз, совхозуудай суглаанууд дээрэ шалгалтын дүнгүүдэй зүбшэгдэнгүй үнгэрдэг, гэмтэй зэмэтэй хүнүүдэй харюусалгада хабаадуулагдангүй, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудай усадхагдангүй үнгэрдэг ушаршье үсөөн бэшэ.

Үнгэрһэн жэлэй 9 һарада бүхыдөө 145 шалгалта үнгэргэгдөө. Тэдэнэй 113-найнь лэ дүнгүүд зүбшэгдэһэн, тодорхой хэмжээнүүд абтаһан байна. Зэмэтэй хүнүүдһээ бүхыдэнь 61 мянган түхэриг нэхэжэ абаха гэһэн шиидхэбэритэй хэрэгүүд мүрдэлгын органуудта оруулагдаа. Харин эдигдэһэн, үбэршэлэгдэһэн, үнэтэ хэрэгсэлнүүдэй гутаагдаһан, мүнгэ зөөриин хуули бусаар гаргашалагдаһанһаа боложо, нилээд ехэ мүнгэн зөөри дутаагдаа. Мүн энээнһээ боложо, колхоз, совхозуудай бүхы гарза хохидолынь үшөөл ехэ байһаар.

Үнгэрһэн жэлдэ Зэдын, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын, Захааминай, Хориин районуудта илангаяа олон мал гээлтэ хоролтодо ороо.

Мал ажалай зарим хүдэлмэрилэгшэдэй даалһан ажалдаа эзэн бусаар, һалан хойрог, гэмтэ муугаар хандаһанһаань боложо, адууһа мал олоор үхэл гарзада оруулагдана. Найдабаригүй, гэмтэ ябадал гаргаһаншье хүнүүдые харюусалгатай тушаалда томилдог ушар бии.

Үүсэлгэдэһэн малай арһанай үгы болгогдолог, хаягдадаг дээрэһээнь колхоз, совхозууд ехэ гарзада ороно.

Ажалай түлөөһэнэй гүрэнэй расценкые ехэ болгодог, хуули бусаар элдэб шан, салин түлэдэг баримтанууд бии. Илангаяа барилгын хүлһэнэй бригаданuудта ехэ мүнгэн үлүү түлэгдөө.

Үйлэдбэридэ огто хабаагүй элдэб хэрэгтэ гаргаша хэхэ, штадһаа үлүү хүдэлмэрилэгшэдые байлгаха, сметын журамые хазагайруулха гэхэ мэтэдэ баһал нилээд ехэ мүнгэ зөөри дэмы гаргашалагдана.

Хүдөө ажахын продуктнуудые һалан муугаар хадагалжа гутаадаг, шанарыень муудхаадаг дээрэһээ ажахынууд ехэхэн гарза хохидолдо ороно. 1982 ондо зарим ажахынуудта орооһо тарянай, хартаабхын, элдэб тэжээлэй гутаагдажа хаягдаха ушарнууд дайралдаа.

Ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй зүгһөө харюусалгагүй, нарин заабарине сахидагүй байнаһаань боложо, гал түймэрэй аюул колхоз, совхозуудта ехэхэн гарза хохидол ушаруулна.

Социалис зөөри хамгаалгые шангадхаха, эзэн буса ябадалда, гүрэнэй журам эбдэхэ баримтануудта эсэс табиха хэмжээнүүдые абаагүй байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министр В. У. Дархановта һануулга хэгдээ. Эзэн буса ябадал гаргаһан, элдэб хэрэгсэлнүүдые, мүнгэ зөөри хуули бусаар гаргашалһан зэмэтэй хүнүүд материальна болон журамай талаар нэмэлтэ харюусалгада хабаадуулагдаха юм гэһэн тэрэнэй мэдүүлгэ анхаралда абтаа.

Үнэтэ хэрэгсэлнүүдые, мүнгэ зөөрине заатагүй гамтай нарииаар ашаглаха, гаргашалха тушаа бүри тодорхой хэмжээнүүдые абаха, социалис зөөрине хамгаалха хуулине бүдүүлигөөр хазагайруулха ябадалые усадхаха шухала. Энэ талаар агропромышленна нэгэдэлнүүдэй, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй урда шанга эрилтэ табиха, хиналтые хурсадхаха, хамтын зөөридэ эзэн буса, һалан хойрогоор хандадаг, мүнгэ зөөрине хуули бусаар гаргашалдаг, үридэг баримтануудта эсэс табиха шухала гэжэ республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

Материальна талаар харюусалгатай хүнүүдые, тоо бүридхэл болон бухгалтериин хүдэлмэрилэгшэдые зүбөөр бүридхэхэ, һайн кадрнуудаар бэхижүүлхэ, республикын бүхы ажахынуудта шалгалта саг соонь һайнаар үнгэргэхэ шухала болоно.

Райгүйсэдкомуудай хүдөө ажахын управлениинүүдтэхи, колхоз, совхозуудтахи юридическэ албанай хүдэлмэрине һайжаруулха, ажахынуудта үри шэрын юунһээ бии болоһониие һарын болзор соо элирүүлжэ, тэрэнине бусаалгаха хэмжээ абаха гэжэ заагдана.

ҮШӨӨ НЭГЭ ДАБААН

Хохюуртын Булаг. Олохон хада, гүбээнүүдые дабаад, нэгэ нариихан гол газарта хүрэжэ ерэбэбди. Эндэ гансата саһа ехэтэй, һалхигүй нэмэри дулааншье болоодхибо. Голой зүүн тээгүүрхи набтар гүбээнүүдтэ тарянанай газар, баруун тээгүүрхи мүнсэгэр гүбээнүүдтэнь хонидые адуулхада зохид бэлшээри нэмжынэ.

— Эндэл манай үниинэй түрүү хонишодой нэгэн нүхэр Ивановтон үбэл зуигүй байрладаг юм. Аял зонһоо таһархайшагшье һаа, мал хараһан хүндэ үргэмжэтэй зохид газар даа, — гэнэ «Знамя Ленина» колхозой ахамад зоотехник Жаргал Жамьянович Цыбанов.

Уданшьегүй орой дээгүүрээ бурзан сагаан сэн болоһон хоолойнуудтай ута байра, олон тоото хүһамаг хорёо, обоо хүбөө буулгагдаһан үбһэн, һолоомон, гэр байра харагдаадхиба.

Эндэ хүрэжэ ерэхэдэмнай хонишод хурьгадаа һаяхан элеэлүүлжэ дүүргээд, хүһамаг хорёо соогуурхи ажалаа хэжэ байгаа бэлэй. Ахалагша хонишон таби шахуу наһанай, хүдэлмэришэ хүдэр ямаршье хүн хажуудамнай хүрэжэ ерэбэ.

— Зай, Дамби Галдановин, хэр байнабта? Хонидтнай хурьгалжа дүүрэхэ дүтэлөө ёһогой. Һаяхан ябахадамнай алар 525 хурьгадтай болоод байгаа хамнайт, — гэжэ ахамад зоотехник мэндэшэлэлсэһээр лэ ажал тухайнь хөөрэлдөөгөө эхилнэ.

— Мүнөөдөө 590 хурьгад абтаад байна. Нэгэ ехэ дабаамнай дабагдажа байна. Саада тээньшье түрэхэ юумэн үсөөн болоо. Юрэдөө зуун эхэ хониин бүриһөө 100 хурьга абаха гэһэнээ хүсөөжэ байнабди даа. — гэнэ хонишон.

— Тиихэдээ зуун эхэ хониин бүриһөө 88 хурьга абаха түсэбөө дүүргэбэ гээшэт. Эхэ хонидтнай 594 гүб даа. Үшөө арбаад хурьга абабал, социалис уялгаяашье үлүүлхэтнай ха юм, — гэжэ ахамад зоотехнигынь хэлээд, ахалагша хонишонойнгоо урдаһаа хүлеэнгеэр хараад байна.

— Сагһаа урид ехэ ама гараад ялалайб. Хониднай хуу хурьгалжа ходорог лэ даа. Саашадаа харагдана бэзэ, — гэжэ Дамби Галданович энэ хөөрэлдөөмнай хүрөө гэһэниигүгээр гараараа зангаадхина.

— Хурьгадай абтажа дүүрэхэ тээшэ үшөө тэды хониин түрэхэ, бүхыдэнь тэды хурьга абахабди гэжэ байгаад хонишод олон үгэ хэлэхэ дурагүй юм. Түл түрэсынгөө тоое нюуха, дарахаяа һанана бэшэ ааб даа. Үшөө саашаа юун болохоб гэжэ хүлеэн татана, үлүүсэ бахархаха, һайрхахада муу гэһэн өөрын бодолтой байна бшуу, — гэжэ ахамад зоотехнигэй хэлэхэдэ, Дамби Галданович энеэбхилэн, иигэжэ нэмэнэ:

— Дальбараанууд намар тоологдодог гэжэ ород зон хэлсэдэг. Хонишодойшье ажалай бүхы үрэ дүнгүүд баһал намартаа харагдадаг гээшэ.

Гэр соонь сэбэр, дулаахан. Ханаарнь СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта тухай материалнууд, мүн ороной Эдеэ хоолой программа болон малай үбэлжэлгэ, малшадай зорилгонууд тухай зохидоор бэшэгдэһэн плакат, лозунгнууд хадаатай харагдана. Хонишодой социалис уялга, мүрысөөнэй бюллетень, ажалайнь үдэр бүриин гурим, хонидой тэжээлэй рацион гэхэ мэтэ баһал тусхай самбархан дээрэ бэшэгдэнхэй байна. Үдэр бүри, арбан хоногто хэды хурьган абтааб, хэды хонин эхирлээб гэжэ тоб байса тэмдэглэгдэнхэй. Эндэнь телевизор, радиоприемник байна.

— Иигээд мартын 8 болотор хонидмай хурьгалаад байха ёһотой. Энэ жэлдэмнай хонид, хурьгадта эдюулхэ үбһэ тэжээл урда урдынхиһаа жэшээгүй элбэг гээшэ. Иимэ эрхэ байдалда үсөөн хурьга абаха, ноолһо багаар хайшалха болоо һаа, эшхэбтэр гүбэ, — гэжэ ахалагша хонишон хэлэнэ.

Тэрээнтэй сугтаа Самажан Дымбрыловна нүхэрынь, мүн үниинэй малшан Чимит-Доржо Будаев хүдэлдэг юм. Эдэнэр хамта 16—17 жэлдэ энэл отарада ажаллана.

— Олон үгэдэ олзогүй гэлсэгшэ. Юун гэжэ хоолһоор шашахаб даа. Өөһэдөө ошожо харагты ажалыемнай, — гээд, ахалагша хонишон бидэниие хашаа тээшэ дахуулба.

Хурьгадайнь байра соо һаруул, шэбхын үлүү ехэ эхиюн үнэршьегүй, хуурай, дулаахан. Хойто, урда ханануудыень зубшуулжа табиһан таһалгануудта соо тус тустань арбаад, хорёод, гушаад хурьгад харагдана. Байрын тэг дундуур эхэ хонидые оруулжа, хурьгалтань хүхүүлхэ ехэ зай бии. Мүн эндэнь эм домтой аптекэ, хүнэг амһарта, шэрэ гэхэ мэтэ бэлэн табяатай, сагаахан халаад үлгөөтэй байна. Бүри томохон болоһон хурьгадынь хобоо соо-һоо ногооной гурил, бутархай үбһэ эдинэ.

— Хонидойшье, хурьгадайшье эдихэ үбһэ тэжээл энэ жэлдэ яһала элбэг гэжэ тугаар хэлээ һэм. Жэшээлхэдэ, хурьгалһан хониин бүхэндэ үдэрэй 800 грамм үбһэ, зеленко 400 грамм талха тарянай зүйл эдюулнэбди. дуран соонь ...

М. ...
Мухар-Ш...

ЗУРАГ Д...: хонишон Д... руун гар... хонишон Ч...

ҮНДЭР НЭРЭ ЗЭРГЭДЭ ХҮРТЭБЭ

Һаяхан Бэшүүрэй районой Хёлгын совхозой дирекци, партком, профком үйлэдбэриингөө түрүүшүүлдэ «Коммунис ажалай ударник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдые олгобо. Эдэнэрэй дундаһаа үнгэрһэн жэлэй турша үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2000 килограммһаа дээшэ һү һааһан һаалишад Аграфена Спиридоновна Барышева, Ксения Лифановна Дульская, Любовь Семеновна Носкова, Фетинья Кирилловна Дульская, олон хурьгадые абажа түлжүүлһэн хонишод Иван Семенович Дульский, зүгышэн Василий Петрович Казарбин, тэрэнэй туһалагша Алексей Анисимович Унагаев, жолоошод Алексей Гаврилович Сизых, Павел Ефимович Разуваев, нёдондо 3110 эталонно гектар газар хахалһан, К-700 түхэлэй тракторай тракторист коммунист Роман Диадорович Перевалов, кукуруза ургуулагша Владимир Матвеевич Баженов, барилгашадай бригадын бригадир Сергей Петрович Мурзин, отделениие эрхилэгшэ Ефим Иванович Дульский гэгшэд үнэмшэлгэнүүдые, энгэрэй тэмдэгүүдые абаһан байна.

Тэдэнэр даалгагдаһан ажалдаа эзэн ёһоор хандажа, амжалтануудые туйлаһандаа иимэ хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ бшуу.

Т. БАДМАЕВА.

ХОНЬДОЙ ТҮЛ АБАЛГА—ХАРЮУСАЛГАТАЙ ХАҺА

ТҮЛЫНЬ ӨӨЛЭРГЭН

Хяагтын районой «Пограничный» совхозой ахалагша хонишон Жамсо Сырмаевич Будаевай даадаг отарын коллектив хониин бүриһөө хурьга абахын түлөө эдэ үдэрнүүдтэ тэмсэжэ байнхай. Һүүлэй дүнгөөр эдэнэр 440 хурьга абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлнэ. Эндэ Валерий Ануфриев, Сергей Доржиев, Дмитрий Зимирев хурьгашадаар хүдэлдэг юм.

Тус коллективэй гэшүүд залуушье һаа, хониин ажалда дүй дүршэлтэй болонхой. Эндэһээ тэдэнэр абаһан хурьгадаа бүрин бүтэнөөр томо болгожо байна. Түрэһэн хонидой, абтаһан хурьгадай эдихэ үбһэ тэжээл хүсэд хүрэхөөр нөөсэлэгдэнхэй.

Үшөө 80 хониин хурьгалха юм.

А. МОЛОНОВ.

ГАРЗА ХОРОЛТОГҮЙГӨӨР

Бэшүүрэй районой ажахынуудта түл абалга түлэг дундаа үнгэргэгдэжэ байна. Февралиин һүүл болотор эндэ дүн хамта 40 мянга гаран хурьгад абтаа.

Иланһаяа энэ харюусалгатай хаһа Калининай нэрэмжэтэ колхоздо эмхитэйгээр үнгэрнэ. Ажахын 6000 эхэ хониноо 4800 хурьган абтаад, бүрин бүтэнөөр томо болгогдожо байна. Иван Аронович Разуваевай хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив бэшэндээ орходоо олон түл абаба.

Бэшүүрэй совхозой хонишод мүнөө дээрээ табан мянган хониноо 4300 хурьга түлжүүлжэ байна. «Новосретенский» совхозойхид 5300 эхэ хониноо 4400 хурьга абаа.

Эдэнэрэй мүнөөдэрэй гол зорилго хадаа абаһан түлөө гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ хэрэг болоно.

В. БОРИСОВ.

ТҮРҮҮШЫН ЗУУТАН

Хориин районой Үдын совхозой ахалагша хонишон Г. М. Бимбаевай отарада зуун хониин бүриһөө зуун хурьган абтаад, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Тус отарынхид хамтадаа 627 хонидтой. Үбэлжэлгын үедэ хүрэхэ үбһэ тэжээл хүсэд хүрэхөөр абтанхай.

Һайн юумэнь юуб гэхэдэ, энэ бригадынхид жэлһээ жэлдэ хэрэглэхэ үбһэ тэжээлээ өөһэдынгөө хүсөөр бэлдэдэг заншалтай юм.

Мүн шефүүдынь нарһанай шэлбүүһэ бэлдэжэ асараа.

Зуун эхэ хониин бүриһөө зуун гушан хурьга абаха гэһэн уялгаяа тэдэнэр түрэс дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр хүдэлжэ байна.

Г. БАДМАЕВ.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРНЭ

Эдэ үдэрнүүдтэ Улаан-Үдын районой Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын хониин һүрэг эрхилэгшэдтэ харюусалгатай хаһань хүрэжэ ерэнхэй. Эндэхи хонишод абаһан түлөө гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ зорилготой ажаллажа байна. Мүнөө ажахын 11 отарын 6000 эхэ хонид хурьгалжа эхилэнхэй. Һүүлэй дүнгөөр эндэ дүн хамта 2250 хурьган абтаад, бүрин бүтэнөөр томо болгогдожо байна.

ОПХ-гай түрүү хонишодой нэгэн Дамдин Шагдурович Дымбрыловэй даадаг бригадынхид энэ шухала кампанила эмхитэйгээр үнгэргэнэ. Тэдэнэр 250 хурьгадые абаад, түлжүүлжэ байнхай. Эхэ хонид хурьгалжа үргэлжэлһөөр.

Манай корр.

ДЕПУТАДУУДАЙ ҮҮСХЭЛ ОРОЛДОЛГООР

шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байнхай. Тэдэ городой барилгада сэхэ хабаадалсахынгаа хажуугаар түмэр харгы табилсана, тоннельнүүдые малтана, барилгын материал гаргажа, түмэр харгыгаар, автомашинануудаар олон мянган тонно ашаа БАМ-ай барилгада зөөнэ.

Агуу Октябриин революциин үлгы Ленинград хотын түлөөлэгшэд — «ЛенинградБАМстрой» гэжэ оньһожоруулагдамал нүүдэл колонныи барилгашад Байгалай хойто эрьедэ үндэр сагаан гэрнүүдые олоор барина. Эдэнэр 1979 оной октябрь һарада 108 бүлэ айлай орохо түрүүшын олон дабхар гэр «эрхим» сэгнэлтэтэйгээр ашаглалгада тушаагаа бэлэй. Һүүлэй мэдээгээр, эндэ олон дабхар 10 гэр ашаглалгада тушаагдажа, табан мянган хүн зон дулаан, зохид шэнэ байрада түбхинөө. 1190 үхибүүдэй һураха дунда һургуулиин байшан хирпиисээр баригдажа, саг болзортоо ашаглалгада тушаагдаа юм. 280 үхибүүдэй ябаха сад-ясли табадахи жэлээ хүдэлнэ.

Северобайкальск городой барилгада 57,3 миллион түхэриг ашаглагдаад байна. Ганса байрын гэрнүүдэй барилгада 39 миллион түхэриг гаргашалагдаа. Сад-ясли, һургуули, магазин, столовонуудай барилгада 6 миллион түхэриг ашаглагдаа. Городто байрын гэр бариха жэл бүриин даабари 170 процент дүүргэгдэдэг байха юм. Городой промышленна предприятинуудта, гэр байрануудта хэрэглэгдэһэн уһа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүдэй барилга дүүргэгдэжэ, үнгэрһэн жэлдэ ашаглалгада оруулагдаа һэн. Районой типографиин корпусой барилга мүн лэ дүүргэгдээ.

Северобайкальск городоймнай шэнжэ шарай үдэр бури хубилна. Эндэ аптекын, магазинуудай байшангууд ербын бодоо, 150 үбшэнтэниие нэгэ доро эмшэлхэ больницын, 200 хүнэй бэе махабадай элүүрые үзэхэ поликлиникын, байрын гэрнүүдые халуугаар хангаха түбэй котельнын, һүнэй заводой барилганууд мүнөө хурдан түргэнөөр баригдажа байна. Городой газар дайда дээрэ барилгын гуша гаран ехэ, бага организацинууд оршодог юм. Эдэнэр ажалай, гүрэнэй, технологическа журам шангадхаха талаар КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ, яһала ехэ амжалтануудые түйлана.

Жэшээлхэдэ, «ЛенинградБАМстрой» колоннын коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлэй туршада 17 миллион түхэригэй барилга хэхэ аад, үнэн дээрээ 18 миллион түхэриг ашаглажа, гүрэнэй хараалһан даабари амжалтатайгаар бэелүүлээ. Ленинград хотын барилгашад ажал хэрэгтээ тон харюусалгатайгаар хандаха, үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн зорилгоёо бодото хэрэгээр бэелүүлнэ.

«Нижнеангарсктрансстрой» трест БАМ-ай Буряадай участогай эгээл томо, хүсэ шадал ехэтэй барилгын коллектив болоно. Трестын мэдэлэй барилга-хабсаралгын 575-дахи, 708-дахи, 607-дохи поезднуудай хүдэлмэришэд городойнгоо микрорайонуудта байрын гэрнүүдые, столово, магазинуудые барижа, үйлсэнүүдые асфальтаар хушана. Үнгэрһэн жэлдэ 10 километр үйлсэ, мүн Северобайкальскһаа Нижнеангарск поселок хүрэтэр 40 километр авто-харгы асфальтаар хушагдаһан байха юм. Энэ трестын хүдэлмэришэд барилга түргэнөөр, эрхим шанартайгаар хэжэ, бүхы объектнүүдые хараалагдаһан болзортонь ашаглалгада тушаадаг болонхой. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлэй даабариһаа гадуур 110 миллион түхэригэй барилга хэжэ, горитой амжалта түйлаа.

Түмэр замай Северобайкальскын отделениин коллектив томо коллективүүдэй нэгэниинь мүн болоно. Эдэнэр БАМ-ай барилгашадай бариһан түмэр харгы ашаглажа, арадай ажахыда хэрэгтэй ашаа ехээр зөөнэ. Вагонуудай, локомотивуудай миин байха сагые эрид доошолуулна, ашаа зөөхэ даабаряа хододоо үлүүлнэ. Тус коллектив үнгэрһэн жэлэй даабариһаа гадуур 97 мянган тонно ашаа арадай ажахыда, БАМ-ай барилгада зөөһэн байха юм.

Тоннельнэ 12-дохи, 19-дэхи, 21-дэхи отрядуудай коллективүүд, Северобайкальскын городской Соведэй мэдэлэй газар дээрэ хүдэлжэ, Байгалай хада доогуур 6,7 километр тоннель бариһан юм. Проходчигууд КПСС-эй XXVI съездын нээгдэһэн үдэр Байгалай хадые сүмэ малтажа, тоннель гаргаха гүрэнэй даабари болзорһоонь жэлээр урид дүүргээ бэлэй. Тоннелиин дотор талын хүдэлмэри хэхэ, агаар сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүдые тодхохо, түмэр харгын рельс табиха хүдэлмэри мүн лэ болзорһоо урид дүүргэгдэжэ, ашаатай поезднууд тоннель соогуур ябажа захалба.

«БАМтоннельстрой» управлениин үшөө нэгэ тоннельнэ, 16-дахи отрядай коллектив Байгалай хойто эрьедэ дүрбэн тоннель малтаха даабаряа мүн лэ болзорһоонь холо урид дүүргэһэн тухайгаа һаяшаг элидхээ. Шэнэ онол арга, оньһон техникэ үйлэдбэридэ шадамар бэрхээр нэбтэрүүлжэ, социалис мүрысөө үргэн дэлисэтэйгээр эмхидхэһэнэйнгээ ашаар лэ эдэ түрүү коллективүүд хараалһан даабари болон уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлһэнэйнгээ түлөө олоной һайшаал магтаалда хүртэбэ ха юм.

Манай городой ажалша коллективүүд арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлэй даабари бултадаа үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Эдэ бүхы амжалтанууд партийна организацинуудай хүтэлбэри доро, совет эмхи зургаануудай, городской Соведэй, арадай депутадуудай үдэр бүриин оролдолго, шадабариин ашаар түйлагдаа гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Городской Совет болон арадай депутадууд ажалша коллективүүдэй эдэбхи үүсхэлые дэмжэн, тэрэндэ түшэглэн, бүхы хүдэлмэреэ ябуулдаг байха юм. Городоо болбосон, һайхан түхэлтэй болгохо, үйлсэнүүдые асфальтаар хушаха, электрын галаар гэрэлтүүлхэ, модо һуулгаха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ, хэгдэнэшье. Тиигэжэ 8 мянган модон һуулгагдаа, 4 гектар газарта сэсэг тариглаһан юм.

Северобайкальск городые комплексноор бариха гэһэн тогтоол КПСС-эй Буряадай обком, республикын Министрнүүдэй Совет батадан абаад, тэрэнэй дүүргэлтые тон нарижаар хинан шалгадаг, хэрэгтэй газартань туһалдаг байха юм. Байрын гэрнүүдые, столово, магазин, сад-яслинуудые барилгынхид тайгаар дүүргэжэ, тонь хэрэгтэй городской Совет болон депутадууд оруулагдадаг. Соведэй саг үргэлжын комиссинууд, депутадуудай бүлэгүүд городойнгоо хүгжэлтэдэ хабаатай олон шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг байха юм.

Городской Соведэй барилгын, коммунальна ажахын талаар комиссиин (түрүүлэгшэнь барилга-хабсаралгын 708-дахи поездын начальник С. Е. Липаткин) гэшүүд тон эдэбхитэй ажал ябуулжа бэелүүлнэ. Энэ комиссиин гэшүүд городой шаха проектнэ-сметнэ документаци зохёогдоо, энэ түсэбэй дүүргэлтые хинан шалгадаг байна бшуу.

Транспортын ба хэлхээ холбооной саг үргэлжын комиссин гэшүүд городой хүгжэлтэдэ ехэ хубитаа оруулжа байнхэ. Депутат П. К. Непомнящих энэ комиссиин хүдэлмэриие шадамар бэрхээр эмхидхэнэ. Городой хүн зониие автобусоор зөөдэг болобо. Һаяшаг миллион 500 мянган ажалшадые зөөһэн тухайгаа автотранспортна 19-дэхи предприятиин коллектив элидхээ һэн. Северобайкальск городһоо аэропорт хүрэтэр автобусууд таһалгаралгүйгөөр ябана. Хэлхээ холбооной хүдэлмэри һүүлэй сагта ялала һайжаруулагдаа. Городто 10 мянган номертой шэнэ АТС барилгажа байнхай. Городой ажалшад Москва, Ленинград, Новосибирск, Улаан-Үдэ болон бусад городуудай ажалшадтай сэхэ, түргэн сагсоо хөөрэлдэхэ аргатай болонхой. Бэшэшье комиссинуудай гэшүүд Байгал далайн хойто эрьедэ ербын болоһон залуу городойнгоо шэнжэ шарайе бури гоё, һайхан болгохо, ажалшадай байдал һуудалые улам һайжаруулха хэрэгтэ хубитаа оруулдаг.

Арадай депутадууд саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадахадаа, городой ажахын ба соёлой хүгжэлтэдэ ехэ нүлөөлхэ аргатай болонхой. Городто соёлой «Байгал», «Дружба», «Современник», «Кристалл» гэхэ томо ордонууд хүдэлжэ, БАМ-ай барилгашадай бэлиг шадабаряа наржуулан, сүлөө сагаа һонирхолтойгоор үнгэргэхэ хэрэгтэ ехэ туһа хүргэнэ. 140 мянган номтой түбэй библиотекын галнууд үглөө эртэнһээ үдэшэ орой болотор яларжа, уншагшадаа урижа байдаг.

Депутадууд олонниитэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадахынгаа хажуугаар үйлэдбэрэй дээрэ үндэр бүтээсэ түйлажа, олоной дундаһаа шалгарна. Депутат А. Т. Богомазов барилга-хабсаралгын 581-дэхи поездын, В. Н. Зарянов «ЛенинградБАМстрой» колоннын, А. Н. Драпеза «Водрем-82» поездын коллектив дотор олон жэлэй туршада ажаллажа, ходоодо үндэр бүтээсэ түйлэдэгээрээ суутай болонхой.

Городнай үргэн хүгжэжэ, хүн зониинь улам олон болохо байна. Эдэнэй олониинь томо панельнэ гоё һайхан, дулаан байрануудта түбхинэнэй.

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада БАМ-ай барилгын гол түлэб дүүргэхэ гэһэн шиидхэбэри батадан абтаа бэлэй. Городойнгоо бүхы хүн зон энэ зорилгые үнэн сэхэ дэмжэжэ бэелүүлнэ. Гурбан жэлэйнгээ даабари амжалтатайгаар дүүргэһэн, дүрбэдэхи жэлэй даабари мүн лэ болзорһоо урид дүүргэхэеэ ... абаа. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй найруулнын хараа туса ... тайгаар социалис мүрысөөндэ хабаадалсан БАМ-ай барилгашад, түмэр замшад, «Тыйский» совхозой ажалшад арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын кварталай даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрые ажалай илалтаар угтахаар эрид шиидэнхэй. Северобайкальскын городской Совет, депутадууд гүрэн түрын хэрэгүүдые хүтэлбэрилгэдэ түрүүшын үдэрһөө хабаадажа, ... хубитаа оруулагдаан. Һунгагшад үгэһэн захяануудые бодото дээрэнь бэелүүлжэ, һунгалтадаа һунгалта хүрэтэр городнай улам түргэнөөр урган хүгжөө, шэнжэ шарайнь эрид хубилаа.

В. БОДРОВ,
Северобайкальскын городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

...БЭЛЭН БОЛОНХОЙ

...Соведэй һунгалтын үдэрые респуб... политическэ болон ажалай ехэ дэб... байдалда угтажа байна. Тэрэшэлэн үзэл ...һунгагшадай дунда ойлгуу...н хүдэлмэри үргэнөөр ябуулаа. Һунгал... Буряадай АССР-эй Верховно Сове... эмхидхэлэй таһагые даагша Д. Д. Даг... корреспондент уулзажа, «Республика до... бэлэдхэл хэр зэргэ бэлэн болобоб?» — ...гаар хандаа. Тэрэнэй харюу эндэ толи...

...асуудалнуудтань харюу үгэхөөр бэлэн байха.

Һунгуулиин кампани үнгэргэхөөр телеграфна, телефонно, почтын хэлхээ холбоон, радио-холбоон бэлэн болгогдоо. Республикын заха холын участогуудтай найдамтай радио-холбоон тогтоогдонхой. Хада тайга соо, гидромелиоративна станцинууд болон геологическа партинуудта ажалладаг һунгагшадые хангаха тусхай вертоледууд бэлэн байна.

Үбшэлһэн гү, али бусад шалтагаанаар һунгуулиин участогта ерэжэ шадахагүй һунгагшад гэртээ дуугаа үгэхэ аргатай.

Һунгагша бүхэндэ гурбан бюллетень — нэгэниинь сагаан үнгэтэй, нүгөөдэнь сэнхир, гурбадахинь ягаан үнгэтэй бюллетень үгтэхэ.

Һунгуулиин участково комиссинуудта һунгагшадай списогүүд бэлэн болонхой. Февралиин 29-нэй мэдээгээр 814.849 һунгагшад списогтэ оруулагдаад байба.

Һунгуулиин комиссинуудай гэшүүдтэ олон зуун эдэбхитэд туһалха юм.

Һунгалтын дүнгүүдые гаргахада олонниитын эмхинүүдэй, ажалша коллективүүдэй, радио болон телевидениин, хэблэлэй түлөөлэгшэд байха эрхэтэй.

Республикымнай һунгагшад коммунистнууд болон партиһабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй түлөө омог бахархалтайгаар дуугаа үгэхөөр бэлэн гэжэ онсолон тэмдэглэхэ шухала.

...ТАЙ ХҮДЭЛНЭ

...нютагта эдэ... Үдэ ...үргэн талын ...наһаа үн... дүн сагаан ...түрүү хү... ...Дулма Жим... арадан кандидат ...бшуу. ...партийна ор... агиткол... эдэо... Арбан ...бүридэ... коллективые хүдэлмэриин ...болоһон. ...эрхилжэ отделениин ажалай бри...

гадираар хүдэлдэг Доржо Нимбуевич Жамсаранов хүтэлбэрилнэ. Эндэхи агитатор бүхэндэ арбан айл даалгагданхай. Тэдэнэр айлнуудаар ябажа, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадууд тухай һунгагшадтаа хөөрэжэ үгэнэ, тэдэнэй намтартайнь танилсуулна.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведтэ Улаан-Үдын хүдөөгэй һунгуулиин 361-дэхи округһоо КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь Анатолий Михайловнч Беляковые, Национальностьнуудай Соведтэ Эрхүүгэй һунгуулиин 10-дахи округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Михаил Алексеевич Ясновые, Хориин һунгуулиин 524 дэхи округһоо Анаагай совхозой ахалагша хонишон Дулма Жимбуевна Дондоковае һунгаха тухайгаа үдын-буламаархин һайн мэдэхэһээ гадна, тэдэнэй түлөө нэгэ хүн шэнги эбтэй эетэйгээр дуугаа үгэхөөр зэһэнхэй.

Агитатор Ханда Ширановна Ширапова Хужартын, Хуурайн Эхинэй, Баруун-Бэеын, Хойто-Асын малай гүүртэнүүдээр ябажа, ойлгуулламжын горитой хүдэлмэри ябуулһан байна. Тиихэдэ нютагай һургуулиин һурагшад малшадта айлшалжа, һонирхолтой концерт наада харууна.

Агитаторнууд бүхы хэһэн ажалаараа агитколлективэй хүтэлбэрилэгшын урда тоосоно.

Б. ЖАМЬЯНОВ.

...ОРНУУД МЭДЭЭСЭНЭ

...почтамтын ...агитаторнуу... болсобо. ...йна органи... орлог... ...ранова, аги... гэшүүд Е. П. Брян... Н. В. Ше... партиһабэшэ ...вская һуң... ...дэрэнь

ямар ажалай хэгдэжэ байһан тухай мэдээсэлнүүдые хээ.

Агитатор-коммунист Андрей Николаевич Ивановой хэлэһэн үгэ илангаяа һонирхолтой һэн. Юундэб гэхэдэ, тэрэнэй КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй материалнуудһаа, КПСС-эй ЦК-гай һунгагшадта хандаһан Хандалгаһаа һабагша татан, почтамтынгаа ажабайдалтай холбожо хөөрэлдөө хэхэдэнь, һунгагшад ехэ анхаралтайгаар шагнаа. Почтамтын коллективэй жэлэйнгээ түсэб декабриин 25-да дүүргэхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые 0,5 процентээр доошолуулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ тухай тэрэнэй мэдээсэл соо хэлэгдэһэн байна.

Б. СОТНИЧ.

...ЛТЫЕ УГТУУЛАН

...ховно Сове... ...туулан Ба... һунгагшадай ...хэмжээнэй хү... ...гдөө. Клу... КПСС-эй гэ... ...я станциин ...анил Ивано... ...ов энэ хэрэ... һунгагшадан ...жын хүдэл... ...р ябуулһан, олоор ха... ...на. Уншагша... ...нүүд, «Һун... ...алта хүрэтэр». ...СССР-эй Ун... ...һэн темэтэй энэ клубта ...олон тоото ...ОРС-ын фи... ...льник Н. Д. ...ынцын аха... ...И. Бердников, участогай на-

чальник С. М. Бобылев болон бусад харюусахадаа, һунгалтаһаа һунгалта хүрэтэрхи хугасаа соо хэһэн ажал хүдэлмэри дээрээ дэлгэрэнгыгээр тогтоһон байна.

Арадай депутадуудай Бабушкинай городской Соведэй гүйсэдкомой гэшүүд һунгагшадайнгаа урда тоосоо. Өөһэдынгөө һунгуулиин округ болон участогууд дээрэ хэһэн хүдэлмэри тухайгаа городской Соведэй депутадууд мүн лэ тоосоһон байна.

Һаяхан энэ клуб соо һунгагшад СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, Хандалын совхозой механизатор Н. И. Калашниковтай уулзалга үнгэргөө.

В. ЦИБИН,
КПСС-эй Кабанскын райкомой инструктор.

ЛИВАН. Бейрудэй радногой мэдээгээр хадалиг районуудые буудалгада США-гай 6-дахи флодой онгосонуудай дээрэ тодхогдоһон артиллери хабаадана. Америкын далайн сэрэгэйхид Ливанай эрьедэ тон дүтэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бейрудэй город шадарые буудалгын хойшолон.

ЭДЭБХИТЭДЭЙ НЭГЭН

Тэрэ гэһээр табин жэл үнгэршэбэ. Тиихэдэ орон доторнай индустриализаци, хамтын ажал, соёлой революци бэелүүлэгдэжэ, хүдөө нютагта үзэг, бэшэг мэдэхэ хүнүүдэй ехэл хэрэгтэй болоод байһан үе саг бэлэй. Энэл үедэ арбан юһэтэй боложо ябаһан Платон Халтанов Буряадай багшын техникум дүүргээд, Шэтын областиин Ага тосхондо хүдэлхөөр эльгээгдээ һэн.

Эндэ ерэһээр лэ залуу багша үдэр һүниие, эсэхэ сусаха гээшые мэдэнгүй хүдөө нютагта шэнэ байдал байгуулалсажа эхилээ. Үглөөгүүр һургуулидаа ошодог, үдэрынь сомоной Соведтэ гү, али һууриин тосхонуудта болоһон сугалаа, зүблөөндэ хабаададаг, үдэшэниинь үзэг, бэшэг мэдэхэгүйшүүлдэ ном заадаг, залуушуултай уулзадаг, тэдэнтэй хөөрэлдөө үнгэргэдэг, лекци, элидхэл уншадаг байгаа.

Зарим үдэр хэшээлээ орхёод, мориндо һууха ушар болодог һэн. Юуб гэхэдэ, һамна бута сохиулһан Тапхаевай бандидууд зайгуултажа ябахадаа, хүнүүдтэ, илангаяа Совет засагай эдэбхитэдтэ, хамтын ажал эмхидхэгшэдтэ хоро хэдэг, тойбо тодхор үзүүлдэг байгаа. Платон Константинович нютагай комсомолшуудтай хамта тэдэниие бэдэрхэ, бариха хэрэгтэ хабаададаг бэлэй.

Хэды забда зайгүй байбашье, Платон Халтанов саг үргэлжэ эрдэм мэдэрэлээ дээшэлүүлдэг байһан. Тэрэ һураха ехэ дуратай эрмэлзэлтэй һэн. Буряадай гүрэнэй багшын институтда орожо, тэрэниие эрхим һайнаар дүүргэв. Комсомолой, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадажа, дуй дүршэлтэй, дээдэ һургуулитай болоһон багша партийна, совет хүдэлмэридэ дэбжүүлэгдэв юм.

Түрүүшээр КПСС-эй Сэлэнгын райкомой секретаряар хүдэлөө, һүүлээрнь тус районой Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшээр һунгагдаа. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар партии болон правительствын зүгһөө шухэгэ хэмжээнүүдэй абтахада, тэрэ колхозой түрүүлэгшэ болохо дуратай байһанаа мэдүүлээ һэн. Гээгдэнги ажахы тушаажа абаад, хэдэн жэлэй туршада хүдэлхэдөө, тэрэниие түрүү зэргэдэ гаргажа шадаа.

Үндэр наһатай болоходоо, Платон Константинович багшынгаа хүдэлмэридэ дахинаа бусажа ерээ һэн. Прибайкалиин районой Зырянска дунда һургуулиин түүхын багшаар хэдэн жэлэй туршада хүдэлһэнэй һүүлээр һуралсалай талаар директорэй орлогшоор дэбжүүлэгдэһэн юм. Үнинэй багша, үнэн сэхэ коммунист хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда ехэ хүндэтэй болонхой. Ажалайнгаа, ажабайдалайнгаа баян дүй дүршэл бэшэ, багшанартаа дуратайгаар дамжуулан үгэдэг, залуушуулай ёһотой һурган хүмүүжүүлэгшэ.

Платон Константинович мүнөө 70 наһатай. Тиигэбэшье хүнгэн зандаа, олониитэдэ ашатай туһатай ажал хэһээр. Тэрэнэй хүтэлбэреэр һургуулида гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн дайшалхы габьяагай булан, «Хэншье, юуншье мартагдаагүй» гэһэн гаршагтай Эсэгэ орноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда ами наһаа үгэһэн Зырянск тосхоной баатар хүбүүдтэ, «Зырянский» совхозой экономическа ургалтада зорюулагдаһан стенднүүд хэгдэһэн байна.

Үнинэй коммунист хүдөөгэй ажалшадтай нягта холбоо барисаатай, фермэ, гүүртэ, бригадануудаар ябажа, малшад, механизаторнуудтай хөөрэлдөө үнгэргэдэг. Тэрэ совхозой парткомой гэшүүнээр, нэгэдэхи отделениин партийна организациин, «Знание» бүлгэмэй эхин организациин секретаряар һунгагдаһан, олон жэлэй туршада пропагандист байһан юм. Мүнөө хүндэтэй пенсионер Турунтаевын дунда һургуулиин арадай хиналтын бүлгэмые хүтэлбэрилнэ, профсоюзай организациин шалгалтын комиссиин гэшүүнээр һунгагданхай, пропагандистын уялга дүүргэһээр.

Республиканска «Правда Бурятии», «Буряад үнэн», «Буряадай залуушуул» болон «Прибайкалец» гэжэ районно газетэнүүдтэ П. Халтанов, статья, корреспонденци, зураглал, репортажнуудые эльгээжэ байдаг. Платон Константинович үнинэй дүршэл ехэтэй, эдэбхитэдэй хүдөөгэй корреспондент юм. Ажабайдалай гүн сооһоо абтаһан тэрэнэй материалнууд ажалай болон соёл культурын түрүүшүүл тухай, ажал хүдэлмэридэ дайралдадаг дутуу дунданууд тухай тэрэ бэшэдэг.

Ю. ГУТОРОВ.
районой «Прибайкалец» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Монгол һайхан орондо

ШАРЫН-ГОЛОЙ ЖЭМЭС

Дархан хотоһоо холо бэшэхэнэ оршодог Шарын-Голой нэгэдэлдэ орон доторхи үгэ жэмэсэй эгээл томо плантаци байгуулагданхай юм. Хэдэн зуугаад гектарта нэмжыһэн энэ газарта Монголой байгаалиин эрхэ байдалда таараһан үхэр нюдэн, шасаргана, үлир гэхэ мэтэ ургадаг.

Табан жэлэй турша соо тус плантациин хэмжээн нилээд үргэдэһэн байна. Эндэ 140 мянган һөөг бургааһан, модон һуулгагданхай. Нёдондо эндэһээ 40 тонно үрэ жэмэс түүгдэһэн юм. Витаминаар баян жэмэс гэжэ тоологдодог үхэр нюдэн эндэ ехэ газар эзэлдэг. Тэрэ аяар 220 гектар талмайда тариглданхай бшуу.

Монголой болон Болгариин мэргэжэлтэй аша үрэтэй харилсаанай ашаар орон дотор үрэ жэмэсэй иимэ ехэ ажахы байгуулагдаа. НРБ-гэй туһаламжаар Шарын-Голдо Монгол орон соо эгээл түрүүшын агропромышленна комплекс түхеэрэгдэжэ байнхай. Комплексын предприятинууд жэлдээ гурба, мянгаһаа дээшэ тонно жэмэсэй шүүһэ, пюре болоһон эдиэлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха.

ОРОНОЙ ОЙ ТАЙГА

Ороной бүхы дэбисхэрэй 10 шахуу процентыень ой модон эзэлдэг. Гол түлэб эндэ шэнэһэн, хуһан, уляаһан, нарһан, хуша, гэхэ мэтэ ургадаг. Модоной хүн бүхэндэ хүртэсөөр Монгол орон дэлхэй дээрэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ.

Ороной экономикын түргэнөөр ургажа байхада, модо болон модо шанаржуулдаг промышленностиин продукциие хэрэглэлгэ яахын аргагүй шухала болоно. Мүнөө үедэ байгаалиин гайхамшаг энэ баялигые хэрэглэдэггүй арадай ажахын нэгэшье һалбари гэжэ байхагүй. Тиимэһээ ой модоной индустри хурдан түргэнөөр хүгжэнэ. Советскэ Союзай болон социалис харилсаанай бусад оронуудай туһаламжаар эндэ шэнэ леспромхозууд, модо шанаржуулдаг предприятинууд байгуулагдана.

ТАСС — ХИЛЫН СААНАҺАА — АПН

СКЮ-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

БЕЛГРАД. Югославиин Коммунистнуудай Союзай ЦК-гай пленум эндэ болобо. «Экономическа тогтууритай байдалай удаан болзорой программые» саашадань бэелүүлхэ талаар зорилгонуудые зүбшэн хэлсэжэ, хараалһан байха юм.

СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн Н. Матич жэлэй эхиндэ ороной экономикодо түйлагдаһан зарим амжалтанууд тухайда тогтожо хэлэбэ. Ажалша коллективүүдэй хүсэлэл оролдолгонуудые гаргаһанай ашаар үйлэдбэриин эршые дээшэлүүлхэ арга олгогдоһон байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Шухала хэрэгтэй эд бараагаар хүн зониие хангалга һайжаруулагдаа.

Гэхэтэй хамта уласхоорондын байдалай орёо түгшүүрилтэй боложо байһанһаа уламжалан, Югославиин экономическа байдал урдынхидал мэтэ хүндэ хүшэр байна, шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөөл бии гэжэ элидхэлшэ мэдүүлбэ.

НДПА-гай ЦК-гай ПЛЕНУМ

КАБУЛ. Афганистанай Арадай-демократическа партиин ЦК-гай пленум эндэ болложо, контрреволюцитай тэмсэлые шангадхаха, гүрэнэй засагые саашадань бэхижүүлхэ тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

НДПА-гай ЦК-гай Генеральна секретарь, ДРА-гай Революционно Соведэй Түрүүлэгшэ Бабрак Кармаль гол элидхэл хэһэн байна.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар пленум тогтоол батадан абаба.

БУРУУШААЛГЫН НОТО

МАНАГУА. Никарагуаган газарта бандит ёһоной шэнэ добтолго хэһэн дээрэһээнь Никарагуагай гадаадын хэрэгүүдэй министр М. д'Эското США-гай гүрэнэй секретарь Г. Шульцда буруушаалгын ното эльгээбэ.

Коста-Рикэдэ байрладаг хурдан түргэн ябадалтай катер февралиин 24-дэ Никарагуагай Атлантиин океанай эрьедэхи Селая департаментын Блуфф портдо добтолһон байгаа гэжэ ното дотор заагдана. США-гай тагнуулай түрэй захиргаанай зүгһөө хангагдадаг дээрмэдэхы судна түлишэ хадагалдаг газарые ехэ буугаар буудаһан байгаа. Далай дээрэ Никарагуагай загаһа баридаг хоёр суднада добтолжо, тэдэниие ехэ гэмтэлдэ оруулаа, портын оршондохи газарта минэ табяа. Тэдэнэй табиһан минэнүүдһээ загаһа баридаг Пескаса-13», «Пескаса-23» суднанууд тэһэлэгдэбэ. Загаһашадай дунда шархатуулагдаһан хүнүүд бии, хоёрынь һураггүйгөөр үгы болоо.

ООН БУРУУШААНА

НЬЮ-ЙОРК. Февралиин 23-да ООН-ой дэргэдэхи СССР-эй түлөөлэлгэтэ эмхиин гэр байрын комплексдо эсэргүү зэлжээтэ һүйдхэлтэ ябуулга үүдхэһыень ООН эрид буруушааба. Харилсаа холбоо тогтоолгын комитедэй заседани дээрэ тэрэнэй олонхи гэшүүд гэмтэдые хэһээжэ, иимэ ябуулгануудай лабтагдахагүйнь тула шухала хэмжээнүүдые абаха гэһэн эрилтэ табяа.

Гадаадын оронуудай түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй ба тэдэнэй хүдэлмэрилэгшэдэй аюулгүйе хангаха талаар абаһан ушалгануудаа США огто тоонёгүй гэжэ комитедэй гэшүүд тэмдэглэбэ. Гэмтэ һүйдхэлтэ ябуулгануудые үүдхэһэн тухайнь олон тоото гэршэ баримтануудые харуулбад. Тиихэдэ хулиган аашанууд, бандит ёһоной добтолгонууд, хардалга гүрдэлгэнүүд, заналтанууд зорюута эмхидхэгдэнэ гэжэ хэлэлтэй, гээд Ирагай түлөөлэгшэ Ф. Знада мэдүүлээ. ООН-ой дэргэдэ байдаг бүхы түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй аюулгүйе аша үрэ ехэтэйгээр хангаха талаар шухала хэмжээнүүдые абаха эрилтэ табяа.

ХДП-гэй СЪЕЗД: ХАНГАЛТАГҮЙ ДҮНГҮҮД

РИМ. Италиин буржуазна ехэ партиин — христианско-демократическа партиин XVI съезд эндэ дүүрэбэ. ХДП-гэй хүтэлбэрилэгшэдэй һанаашалгануудай ёһоор, түсэбөөр хараалагдаһанһаа урид зарлагдаһан энэ съезд доройтон уналгаһаа партиин гараха замые хараалха ёһотой байгаа.

1983 оной зун болзорһоо урид үнгэргэгдэһэн парламентын һунгалтын үедэ энэ кризис илангаяа элеэр харагдаа һэн. Тиихэдэ хүтэлбэрилхы коалициин түрүү парти һунгагшадайнгаа 6 шахуу процентдэ дэмжэгдээгүй бэлэй. Тиигэжэ парламент хэдэн арбаад мандадаа гээһэн байгаа. Энээнһээ уламжалан һунгалтын һүүлээр бүридүүлэгдэһэн ХДП-гэй правительствада Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын тушаалые Италиин социалис партида алдаха баатай болоһон байгаа.

ХДП-гэй дурадхадаг хараа шэглэлэй һунгагшадта һайшаагдадаггүй дээрэһээ тэдэнэр урагшагүйдэһэн байгаа гэжэ христианско-демократическа партиин хүтэлбэрилэгшэд мэдэрхэ баатай болоно. Һунгалтын урда тээхи кампаниие шадабаригүйгөөр эрхилээ гэжэ ХДП-гэй политическэ секретарь Ч. де Митуе һунгалтын һүүлхэнээр гэмнээ һэн. Теэд энэнь тиимэшье бэшэ ха.

ТОЛИ

УУЖАМ, үргэн, сэбэр һаруул энэ таһалга соо ороходо, угаа зохид, зол жаргалай элдэб бодолнууд тархи соо бии болоод, хүхюу зугаатай байгдадаг. Илангаяа инаг дуранай нангин хүсэндэ шэрбэгдээд, гүн сэдьхэлэй гоё һайхан эрмэлзэлээр хуби заяагаа холбожо байһан хоёрые адаглахада, ямар нэгэ атаархалай мэдэрэл сэдьхэлдэш түрэхэ, ажабайдалай ута харгы ба этигэл найдабари ээлүүдгүй һанагдадаг юм. Эгээл энэ үедэ, хөөрүү хүнэй хэлэдэгтэл: нюдэ сабшаха зуурашье һаа, анха түрүүшынгээ дуран тухай бодомжолхо саг тудадаг.

Энэшье удаа тиимэл байгаа бэлэй. Бэлигтэ композитор Мендельсоной ирагуу гоё хүгжэмэй ханхинахатаи сасуу эндэ сугларһан хүн бүхэнэй шэг шарайда баярай тэмдэг үзэгдэжэ, инаг дуранай тайлбаришагүй нюуса хүсые дахинаа уудалһан мэтэ болсободн.

Зүгөөр хэды тиимэ байбашье, энэ үдэр Улаан-Үдын Гэрлэлгын ордон соо баһа нэгэ өөрын онсо шэнжэтэй һэн. Юуб гэхэдэ, сэхэ харашагүй гэхээр, ялагар-салагар хубсаһатай, гулдагар сэбэр басагадай дунда мүн лэ саб сагаан платитай хүгшэн, олон тоото орден, медаль энгэр дээрээ яларуулһан үбгэжөөлтэй зэргэлээд зогсожо байгаа. Эдэмнай хуби заяанайнгаа жаргалые холбожо ябаһаар эгсэ 50 жэл болоһон хоёр байба. Ушар нимэһээ алтан түрынгөө үдэрые тэмдэглүүлхээ, Ордоной үүдые тэрэ үдэр сэлеэ гээшэ. Григорий Андреевич, Надежда Михайловна Сафоновтон долоон арбаяа дабабашье, үшөө сарюун хүнгэн зандаа. Тэдэнэй алтан бэһэлигээ дахяад андалдажа, уг гарбалайнгаа намтарые дурдажа, үри хүүгэдэйнгээ, аша гушанарайнгаа, түрэл түрхэмүүдэйнгээ һайхан үреэлые дуулажа байхые харахада, досоогоо уяржа, жаргалай нулимса дуһалуулхааршье һэн. Үнэндөө, тиимэшүүл сугларагшадай дунда олон һэн. Тэдэнэй нэгэн — Александр Хамаев. Тэрэнэй шаб гэмэ бэетэй, жагар томо гараараа хүтэлөөд, алдарта ойгоо тэмдэглэхээ байгшадые үнэн зүрхэнһөө амаршалхадань, бүришье ехээр уярмаар, дэмбэрэлтэй һайханаар үзэгдөө бэлэй.

Тиигэһээршье эдэ дүрбэнэй түрэл түрхэмүүд болон дүтынгөө танил нүхэдтэй хамхолбожо, ажабайдалай гүн ехэ далай соогуур ханилан ябаха, үнэр баян, ута замай жаргал эдлэхэ эрхэ хүсэлэл эхилдэг байна бшуу.

...Гэрлэлгын ордоной алишье буланда баярай ошон яларан толорно, ирагуу һайхан аялга хүгжэм ойро зуурашье замханагүй. Алтан хоёрые амаршалһан дэбтэрые үргэжэ, һайхан үреэл табиба. Һүүлээрнь түрэл гаралнуудынь, пенсидэ үдэшэһэн эмхи зургаанайнь түлөөлэгшэ, Буряадай АССР-эй Финансын министерствын хүдэлмэрилэгшэ В. Т. Далбаев, Любовь Гуслякова бэринь, аша басаган Галинань болон бусад нүхэд тэдэ хоёрые халуунаар амаршалжа, үни удаан амгалан мэндэ жаргажа һуухыень хүсэһэн байна.

ТҮРЭ ХУРИМАЙ АЯЛГА ДОРО

сэбэр сагаан урин зулгы шарайтай. инаг хайрата арюухан Аюна басагаяа багта хоёрдохи дабхарта гараад, улаан үнгэтэ, хурга зузаан хибэс дээрэ зогсоходонь, һүртэйшье, гоёшье байба даа. Баглаа сэсэгүүдэй хоншуухан хангал доро Гэрлэлгын ордоной хүдэлмэрилэгшэд, Улаан-Үдын городской Соведэй депутадууд хүл дээрээ зогсон, хани халуунаар тэдэнние угтаа һэн. Эгээл түрүүлэн, тус ордоной директор Тамара Цырендоржиевна Цыбенова ами наһанайнгаа жаргалые холбожо гэрлэһэн залуушуулда хандан, гүнзэгы удхатай үреэлэй үгэнүүдые сууряатан зэдэлмэ хоолойгоор үгүүлэн хэлэбэ. Удаань тэдэ хоёрой үбгэ һамган болоһые, шэнэ гэр бүлын мүндэлһые батадхаһан, алталмал үзэгүүдтэй мүнхэ жаргалай үнэмшэлгэ нэрьемэ альга ташалган доро барюулагдаба. Энээнтэй хамта инаглаһан хоёр баяр ёһололой оршон байдалда алтан бэһэлигүүдээ бэс бэеынгээ хургандa зүүлгэлсэжэ, түрүүшынхиеэ олоной дунда таалалдаба. Тиигэжэ үе наһандаа хамта золтой жаргалтай ажаһуухаар үгэсэ ойлголсобо гээшэ.

—Инаг дурантнай унтаршагүй байг лэ! — гэһэн үгэнүүд соностожо, баяр дээрэнь баяр асарна. Ингэжэ һайн дураараа хуби заяагаа түрэеэ найрлахаяа байһан Надежда Михайловна, Григорий Андреевич Сафоновтон ута наһа эдлэжэ, ажабайдалай хамаг орёо юумые ойлгобошье, мүн лэ сэдьхэлээ хөөрэнги, зүрхөө хүдэлгэн, үнөөхил шад улаан хибэс дээрэ зогсонод. 50 жэлэй турша соо хамта ажаһуухадаа, гаталһан замынь хододоо тэгшэ байгаагүй гэжэ эли аабза. Хүн бүхэнэй ажабайдалда баяртайшье, элдэб хүндэ хүшэршье ушарнууд дайралдадаг, хүнэй хүсэл зоригые болон эрмэлзэлые шалгадаг гээшэ ааб даа. Эдир залуухан наһандаа эдэ хоёр зобохо тулихыешье, жаргахыешье яһала үзэһэн байна. Тиимэһээ ажабайдалайнгаа харгыда хатуужан, ямаршье шалгалтые мохошогүй зоригтойгоор дабажа гараад, алтан түрэеэ наадажа байха гээшэнь ямар һайхан бэ! Эдэ хоёрой энээхэн наһанай намтар тухай, ажал ябуулга тухай, үри хүүгэд, аша гушанар тухайдань дуулажа байхада, омогорхомоор, һургаал боломоор байгаа.

...50 жэлдэ ажаһууһыень тэмдэглэн, гэр бүлын байгуулагдаһанай алтан ойе гэршэлэн шэнэ үнэмшэлгэ барюулагдадаг ёһо бии болонхой. Т. Ц. Цыбенова эдэ хоёрые амаршалһан дэбтэр...

Эдэ бүгэдэ баяр ёһололые хаража, шагнажа байхадаа, энхэргэн сэдьхэлтэй эхэ, уужам досоохитой эсэгэ байха гээшэ жаргалай ехэ жаргал байна гэжэ үшөө дахин бодомжологдоо бэлэй. Мүн тиихэдэ инаг дуран хадаа ажабайдалые хүгжөөн байгуулдаг хүсэн гэжэ лаблагдаа юм.

«...Гэр бүлэ гүрэнэй хамгаалалта доро байдаг. Эхэнэр ба эрэ хүнэй һайн дураараа зүбшөөлсэһэнэй эсэстэ гэр бүлэ тогтон баталагдадаг; үбгэ һамган хоёр гэр бүлын харилсаанда гүйсэд тэгшэ эрхэтэй...» — гэжэ СССР-эй Конституци дотор аржыса бэшээтэй.

Мүнөөдэр — бүгэдэ арадай һайндэр болохо һунгалтын үдэрэй урда тээхэнэ эрхим хүбүүд, басагадаа гүрэн түрынгөө дээдын зургаанда һунгахаяа байхадаа, бидэ энээн тухайгаа үшөө дахин омогорхон дурдаха дүүрэн эрхэтэйбди. Яахадааб гэхэдэ, хэн хэмнайшье өөрэгүй, хүгшэн залуугай илгаагүй. алтан дэлхэй дээдэ түрэжэ, хүлоо шоройдожо ябаа хадаа инаг дуранайнгаа сэбэр һайхан мэдэрэлые мүхөөнгүй, хэтэ мүнхын зула мэтээр зүрхэ сэдьхэлдээ бадаргажа ябаха табисууртай ха юмбибди. Энээн тухай ходо бодомжолжо, һанажа ябахада туһатайл байха!

Ив. ОЧОРОН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Т. Ц. Цыбенова амаршалгын үгэ хэлэжэ байна. 2. Залуу бүлэ болоһон Александр Аюна хоёр. 3. Надежда Михайлова, Григорий Андреевич Сафоновтон.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото-зураг.

Цэдэн ГАЛС...

АЛТАН ХУУЛИ...
АГУУ УДХА...

Буряадай ахамад үеын элитэ ехэ поэдүүд... туци тухай, һунгалта тухай шүлэглэдэг, гүн... хэлэйнгээ гүн бодолые зорюулдаг байгаа. Т...енъ мүнөө уншажа үзэхэдэ, удхаяа гээгээгүй... шэгдэһэн мэтээр һанагдадаг.

Гэхэтэй хамта ахамад үеын поэдүүднай гү... бариһан зандаа, Эхэ ороноо, Совет Алтан... зүрхэнһөө урдан гараһан шэлэмэл үгэеэ зо... Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэ... Галсановай шүлэгые уншагшадай һонорто ... радхая.

* * *

Алтан Хуулиин агуу
удхаар
Аян дуугаа салгидхаяы.
Алас холын арюун
замаар
Арад зоноо уряалаяы.
Алтан Хуулиин агуу
эрхээр
Алдар габьяа байгуулаяы.
Аба орондоо үнэн сэхээр
Ажал, албаа ябуулаяы.

Алтан Ху...
Арюун за...
Табан жэ...
Түмэн үе...
Алтан Ху...
Арад зоно...
Агуу парт...
Коммунизма...

МҮНХЭ НАРАНАЙ ТҮЛӨӨ!

— Ажал гээшэ амидарал, минии жаргал гээшэ,— гэжэ манай Борьёо нютагта ажаһуудаг Базар Доржиевич Жигжитов нэгэтэ намда хэлээ бэлэй. Энэ нүхэрнай үшөө хойто жэлһээ пенсидэ гараха байна. 14 наһатай байхадаа, Базар хүбүүн колхоздоо ажал хэжэ эхилээ. Дүү басаганиинь бүри багашаг, тиимэһээ эжытээ хоюулаа ажаллахал байна гэжэ тэрэ сэхэ шиидэбэ.

1938—1939 онуудта колхозойнгоо ажалые хүнүүд ехэнхидээ морёор бүтээдэг байгаа. Тиигээд хабар болоходо, морин анзааар газар хахалха, борнойлхо, мүн тариянай үрэһые иишэ тиишэнь зөөхэ. Энэл үедэ 14 наһатай Базар ажаллажа эхилээ.

Нүхэр Жигжитов Б. Д. 1940 ондо колхозһоо Цагаан-Усанай МТС-тэ трактористы курсада эльгээгдэбэ. Курсада амжалтатай һуража дүүргээд, дахинаа колхоздоо ерэжэ «НАТИ» түхэлэй трактор абажа, ажаллажа эхилһэн намтартай. Сэрэгэй албанда абтахынгаа урда тээ хэдэн һара соо энэ нүхэрнай тракторна бригадын бригадирай туһалагшаар хүдэлөө һэн.

Тиигээд 1942 ондо дайсание даралсаха хүсэл зориг ехэтэйгээр сэрэгтэ мордоо. Милитарис япониние бута сохин даралсаа юм. Дайнай һүүлээр Базар Жигжитов амгалан ажабайдалдаа бусажа ерэхэ золтой байгаа.

1946 оной намар август һарада нютагаа бусаад, түрэл тракторна бригадынгаа ажалда оробо. Эхин түрүүшээр энэ бригадынгаа бригадирай орлогшоор ажаллажа эхилээ. 1950 ондо бригадир байһан нүхэр Чимит Хандуевич Доржиевай машинын жолоошоной курсада ошоходо, Базар Доржиевич бригадирай тушаалда дэбжүүлэгдэбэ. Тэрээнһээ хойшо 34 жэл соо энэ нүхэрнай эсэшэ сусашагүйгөөр энэл харюусалгата даабаряа дүүргэжэ ябана.

Энэ харюусалгата хүдэлмэридэ ябажа байхадаа, Базар Доржиевич бүхы техникые бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тула оролдоо. Техникээ амжалта ехэтэйгээр хэрэглэлгэ хадаа жолоододог хүнүүдһээ, тэдэнэй мэргэжэлһээ, шадабариһаа нилээд дулдыдана. Трактористнуудай, комбайнернуудай болон жолоошодой мэргэжэлые дээшэлүүлхэ, тэдэнэй амжалтатай хүдэлхөөр оршон байдал хангаха хэрэгтэ энэ нүхэрнай горитой анхарал хандуулна. Хүдөөгэй ажалшадые, илангаяа залуушуулые механизаторай мэргэжэлтэй болгохо зорилготойгоор бүгэдэ ниитын һуралсал иимэ уряатайгаар бэелүүлэгдэнэ: «Хүдөөдэ ажаһуудаг хадаа техникэ жолоодожо һура». 1953 онһоо эхилэн, олон тоото залуушуул курсада эльгээгдэжэ, олоороо тракторист, комбайнер болоһон байха.

Тракторна бригадын механизаторнуудай социалис мүрысөө үүсхэгшэд хүдөө ажахын техникые хаһа саг соонь эрхим һайн шанартайгаар заһабарилха гэжэ онсо ехэ оролдолго гаргана. Газар элдүүрилдэг, тарилга хэдэг бүхы машинануудаа, зэр зэмсэгүүдээ, бүхы шахуу тракторнуудаа тракторна бригадынхид мартын эхеэр бэлэн болгодог заншалтай. Мүрысөө үүсхэгшэд техникэ харууһалгые наринаар эмхидхэлгэдэ гол анхаралаа хандуулна. Нүхэр Жигжитовэй үүсхэлээр тракторна бригадада тусхай мэргэжэлэй звеногой хүсөөр техникэ заһабаридаг түрүү гурим батажанхай.

Мастер-тааруулагша, слесарь, гагнуургшан ба түмэршэ дарханһаа бүридэһэн саг үргэлжын звено гэжэ тэрэнь нэрэтэй. Энэ звено хадаа автомашина дээрэ тодхогдоһон, шухала зэр зэмсэгүүдээр хангагдаһан нүүдэл мастерскойтой. Мастер-тааруулагша механизаторнуудай хабаадалгатайгаар үе-үе болоод лэ, мүн лэ сезон сезоноор техникээ шэнжэн шалгадаг.

Базар Доржиевич Жигжитовэй ажал 1954 онһоо хойшо шэнэ газар элдүүрилгын үедэ элитээр тодорбо. Шэнэ газар элдүүрилхэ тухай партийна ба правительствын тогтоолые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ зорилготойгоор манайшье нютагай эхин партийна организаци шударгы хүдэлмэри ябуулһан байна. Базар Доржиевичай хүтэлбэрилдэг бригада, тэрэнэй гэшүүд, бүхы механизаторнууд үргэн Борьёогой талые элдүүрилхэ гэжэ шиидээ һэн.

Гансахан 1954 ондо 1300 гектар шэнэ газар хахалагдаа. Энэ шухалаһаа шухала хэрэгтэ механизаторнууд Ринчин Жамбалов, Михаил Камалов, Жамсаран Ганжуров ба бусад ехэхэн оролдолго гаргажа, туд тудтаа энэ жэлэй сезон соо 230—280 гектар шэнэ газар хахалһан байгаа. Борьёо талын шэнэ газар хахалалгада габьятай байһанайнгаа түлөө Цагаан-Усанай МТС-эй дирекциһээ дамжуулгын улаан вымпел ба 100—100 түхэриг мүнгэн шан барюулагдаһан байгаа.

Борьёогой талада оршоһон колхозой тарян ажалай тракторна бригада район соогоо хододоо магтуулан, 1-дэхи һуурида ябадаг байгаа. Мүнөөшье Октябриин 60 жэлэй нэрэмжэтэ колхоз болоод байхадаа, мүн лэ район дотороо нэрэ солоёо алдангүй, эрхимүүдэй рэгдэ ябаһаар.

30 гаран жэл соо энэ харюусалга ехэтэй ажалда ябахадаа, нүхэр Жигжитовэй хэһэн бүтээһэн юумые тоолобол, захадань гарахагүйш.

Энэ бригада хадаа нютагайнгаа һургуулиин шеф болоһоор үнинэй юм.

— Үри хүүгэднай хэзээдэшье амгалан, сэлмэг тэнгэриин мүнхэ наран доро жаргалтайгаар хүмүүжүүлэгдэн, хэшээл ажал хоёрые илгангүй, өөдөөл ургажа ябаг лэ, —гэжэ Жигжитов хэлэдэг юм. Өөрынь ашанар наймадахи, зургаадахи, гурбадахи классуудта эрхим һайн сэгнэлтэтэйгээр һурадаг. Хүбүүн бэри хоёрынь—дээдэ эрдэмтэйнүүд. Сергей Базарович — совхозой ехэ комплексын ахамад инженер, Светлана Дашижаповна бэринь һургуулида биологи ба химии заадаг.

Түрэл партиингаа XXVI съездын, КПСС-эй һүүлэй үеын түүхэтэ Пленумүүдэй тодорхойлһон зорилгонуудые, СССР-эй Эдеэ хоолой программые эршэмтэйгээр бэелүүлэлсэн ябахадаа, Буряадай АССР-эй габьяата механизатор, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Б. Д. Жигжитов сэдьхэл дүүрэн ябадаг гээшэ. Тиимэл хадаа:

— Ажал гээшэ амидарални, минии жаргал!—гэжэ ходо хэлэдэг аабза. Залуу механизаторнуудай һурган хүмүүжүүлэгшэ гэжэ үнинэй мэдээжэ болоһон Б. Д. Жигжитовэй шабинар олон юм. 30 гаран жэлдэ булад түмэртэй, техникэтэй носолдон, хүтэлбэрилһэн нүхэдөө ургашань дахуулжа ябаха үедөө нютагайнгаа 160 гаран залуушуулда механизаторай мэргэжэл шудалуулжа, трактор машинын «амые һайса танюулһан» габьятай.

Тарянай ургасые, мал ажалай ашаг шэмые улам бүри дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл манай нютагта дэлгэрэнхэй. Энэ тэмсэлэй түрүү зэргэдэ ябаһан Б. Д. Жигжитов үглөөдэр болохоёо байһан СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые ажалай бэлэгтэйгээр угтажа, залуу- һунгагшадта үндэр жэшээ харуулаа гэжэ мэдүүлхэ, алдар солыень магтаха дуран хүрэһэн байгаа.

Ц. САГАЛЕЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

АНХА ТҮРҮҮШЫНХЕЭ

Би анха түрүүшынхеэ үглөөдэр һунгахаяа ошохом. Манай Зүүн Сибириин технологическа институдай, тодорхойлбол, электротехническэ факультедэй 1-дэхи курсын группануудсоо нам шэнги, түрүүшынхеэ һунгахаяа байгшад олон хэбэртэй. Һунгалтын зарлагдаһанһаа хойшо яагаад һунгаха тухайгаа аха нүхэдһөө асуудаг, һонирходог, хоорондоо хөөрэлдэдэг байгаабди.

Манай орондо һунгуулиин эгээл демократическа гурим батажанхай гэжэ бидэ лаб ойлгообди. Хэрбээ капиталис гүрэндэ, жэшээнь, Америкын Холбоото Штадуудта һунгалтын үедэ заналта, эдилгэ, хардалга-гүрдэлгэ гэхэ мэтын муу муухай онол арганууд хэрэглэгдэдэг байбал, манай орондо иимэ юумэ үгы. Гадна манай орондо һунгалта хадаа совет арадай баяртай һайндэрнүүдэй нэгэн болонхой.

Совет гүрэндэ, социализмын илан мандагша Наранай толон доро түрэһэндөө би урматайб, баяртайб. Юуб гэхэдэ, СССР-эй Конституциин хуудаһанда алтан үзэгүүдээр таблагдан бэшэгдэһэн агууехэ эрхэнүүдээ эдлэжэ, мүн лэ нангин ехэ уялгануудаа мэдэржэ, наһанайнгаа мэргэжэл олохоёо, һайн дураараа дээдэ һургуулида оронхойб. Институдта һайнаар һурахын тула бүхы арга боломжо бидэндэ олгогдонхой. Ерээдүйнгөө мэргэжэлые һайнаар шудалхымнай тула гүрэн стипенди түлэнэ. Мэргэжэл түгэс, эрдэмтэй багшанарай лекци шагнажа, лабораторно туршалгануудые хэжэ, семинарска хэшээлнүүдтэ хабаадажа ябахадаа, бидэ ерээдүйнгөө мэргэжэлэй онсо шэнжые ойлгонобди, тэрэнээ һайнаар шудалха гэжэ оролдонобди. Түлөөһэгүйгөөр дунда һургуулида ороод, удаань гүрэнэй дүүрэн тэдхэмжэ дээрэ техническэ училищада мэргэжэл шудалаад, мүн лэ түлөөһэгүйгөөр дээдэ һургуулида һуража ябаха гээшэ ямар ехэ зол бэ!

Гэхэ зуура капиталай оронуудта колледж, дээдэ һургуули дүүргэһэн врачнууд, инженернүүд, юристнүүд болон бусад мэргэжэлтэд өөһэдынгөө мэргэжэлээр хүдэлмэри оложо шадангүй, шорой хамажа гү, али амһарта угаажа, арай шамайхан хоолойгоо тэжээхэ баатай болодог.

Харин манай орондо хүдэлмэригүйдэлгэ үндэһөөрөө усадхагданхай. Эндэ-тэндэ иимэ-тиимэ мэргэжэлтэд хэрэгтэй гэжэ мэдээсэһэн соносхолнуудые үдэр бүри харадаг, уншадаг бэшэ аалди? Тиимэһээ олоһон мэргэжэлээрээ хүдэлмэри оложо ядагша аа гүбди гэжэ бидэ огто һанаагаа зобонгүй, имагтал һайнаар һураха, эрхим мэргэжэлтэд болохо гэжэ оролдохо уялгатайбди.

Совет ороной ахамад болон залуу үетэнэй хоорондо эбсэшэгүй зүрилдөөн бии юм гэжэ буржуазна пропагандистнууд шүлһөө сэсэргэн хашхаралдадаг хэбэртэй агша. Зүгөөр хэдышье хашхаралдахадаа, худал хуурмаг үгэнүүдые дүлижэ, шахажа байжа тараахадаа, манай байдалые тэдэ хэлбэлзүүлжэ шадахагүй.

Бата бэхи социалис байгуулалтынгаа гэршэ болгон, арадай кандидадуудай түлөө манайхид — хүгшэ, залуугүй — дуугаа үглөөдэр үгэхэл. Тэдэнтэй хамта түрүүшынхеэ һунгагшад мүн лэ дуугаа үгэхэ юм!

Ж. ДАШИЕВ,
ВСТИ-гэй 1-дэхи курсын студент.

АМАН ҮГЫН АБДАРҺАА

Түрэл араднай эрхэ сүлөөгөө олоһон үдэрһөө хойшо Коммунис партияа магтан дууладаг, түрэ засагаа дэмжэдэг һайн һайхан заншалтай. Тиимэһээ гүрэн түрымнай түүхэдэ боложо байдаг алибаа үйлэ хэрэг арад зоной аман зохёолдо мүр сараа заатагүй үлөөдэг байгаа бшуу. 1937 ондо СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтын болоходо, хүдөө нютагуудта шэнэ дуунууд, мүндэлжэ, зоной дунда сахилгаан түргөөр дэлгэрһэн байгаа. Ахамад үеын хүнүүд тэдэ дуунуудые мартаадүй, элеэр һанадаг ёһотой.

ДЕПУТАТ БОЛГОЁ

Хадын модоной һайнине
шэлэжэ,
Ханата үндэр байшан
бодхоё.
Хамаг зонһоо эрхимыень
шэлэжэ,
Верховно Соведэй
депутат болгоё.

Боориин модоной
һайнине шэлэжэ,
Булантай үндэр байшан
бодхоё.
Булта зонһоо эрхимыень
шэлэжэ,
Верховно Соведэй
депутат болгоё.

ДҮРБЭН ТАХАТА БОРООРОО

Дүрбэн тахата бороороо
Дүхэриг сэлеэндээ
ороол даа.
Дүүхэй һайхан
депутадтаа
Дуугаал үгэхөө ошоол
даа.

Хурсахан тахата
морёороо
Хударгын сасаг
хиисхүүлээ.
Комсомол һайхан
депутадаа
Һунгахам гэжэ
хиисүүлээ.

ОНЬҺОН ҮГЭНҮҮД

Хуушанай сэсэн—үльгэр,
Хуулиин сэсэн—һунгалта.

Артелиин толгой—
түрүүлэгшэ,
Арадай зараса—
депутат.

Олоной түлөө оролдо,
Хамагай түлөө тэмсэ.

Олондо туһалһан—
өөртөө туһалха,
Хамагһаа хулжаһан—
хамараа сохюулха.

Олон—олзотой,
Ганса—гарзатай.

Гансын харгы—гарза.
Олоной харгы—Совет.

Х. САНГАЕВА
түүбэрилбэ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 10.05 — Үглөөнэй гимнастика. 10.30 — «Кишиневой Гүрэнэй В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ университедэй ород арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 11.00 — «Спортлотогой» 9-дэхи тираж. 11.10 — «Буратиногой выставкэ». 12.10 —«Нүхэр дуун» — телевизионно бүхэсоюзна конкурс. Воронежһоо дамжуулагдаха. 14.15—«Поэзи». Аркадий Кулешов. 15.10—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.15 — «Сэнхир галханай» хуудаһануудаар. 16.40—«Энээниие таанар шадахат». 17.25—«Политическэ шэнжэлэгшэ В. Бекетовэй хөөрөөн. 17.55—«Ан амитадай аймагта». 18.55 — «Гэр бүлэ ба һургуули». 19.25— Искусствын уран бэлигтэнэй концерт. 20.55—«Особо важное задание»—уран һайханай фильм. (1-дэх . сери). 22.00— «Время». 22.35—«Особо важное задание»—уран һайханай фильм (2-дохи сери). 23.40— Шэнэ һонин.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Элүүр энхэ байха хүсэлтэй һаа».

Улаан-Үдэ. 9.30 — «Буряадай залуушуул» газетын 60 жэл. 10.10 — Буряадай оперын дуушад дуулаха.

Москва. 10.45 — «Мүнөөнэй литература эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ». 11.40— «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.10 — «Пятый десяток» — Ленсоведэй нэрэмжэтэ театрай фильм-зүжэг. 14.00—Мультфильмнүүд. 14.25 —«Аяншалагшадай клуб». 15.25 — Баскетболоор СССР-эй чемпионат. Эрэшүүл. ЦСКА — «Жальгирис». 16.05 — «Кино харагшадай анхаралда». 16.50 —Союзуудай байшангай Колонно залһаа эдиршүүлдэ зорюулагдаһан хүгжэмтэ дамжуулга. 19.00 — «Бүмбэгэтэй хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Зоркий»—(Красногорск) —СКА (Хабаровск). 19.45 — «Элүүр энхэ байлга». 20.30— «Һургуули хубилган шэнэдхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай проектые зүбшэн хэлсэнэбди». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 21.30 — «Хүгжэмтэ киоск». 22.00 — «Время». 22.35 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 22.45 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Химик» — «Спартак».

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76. отделы: партийной жизни—2-34-05 пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63. информации—2-60-91. переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81., корректорская—2-33-61 выпускающие —2-35-95, отдел объявлений— 2-65-54.

Республиканская типография Гос...ственного комитета Бурятской АССР ... делам издательств, полиграфии и ...ной торговли г. Улан-Удэ, ул. Лен... Н-01342. Заказ № 53. Индекс ...